

WE GAAN VEEL TE MILD OM MET LEUGENAARS

DECEMBER 2021/JANUARI 2022

NEEM MEE ÉCHT ALLES OVER LEEUWARDEN liwwadders

WE HOPEN U SNEL
WEER TE ONTVANGEN
IN DE BROUWERIJ

LEEUWARDEN BETREEDT HET DIGITALE OERWOUD

Shan Liu
SCHOOL IS VOORAL
BOEKEN!
PAG 4

Jan Keijzer
ALS JE NETJES BLIJFT
KUN JE ALLES ZEGGEN
PAG 10

Annetol Griskov
MEDEWERKERS
MOETEN SPRANKELEN
PAG 11

Kees Jansma
WAAR VIND JE NOG
GEKOOKTE AARD-
APPELEN? **PAG 19**

Anita van Os
IN DE LOCKDOWN
HOOR JE DE VOGELS
BETER **PAG 24**

CURIEUZE ROL VOORZITTER BESTUUR PROLOOG

De nieuwe KONA Electric.

Strakker dan ooit.

Ervaar het zelf en
maak een proefrit.

KONA Electric vanaf

€ 33.995

Profiteer nu nog
van 12% bijtelling.

Met een compleet nieuw front en verbeterde LED-dagrijverlichting onderscheidt de KONA Electric zich duidelijk van zijn voorganger. Ook het interieur heeft een upgrade gehad en de KONA Electric is uitgerust met de nieuwste actieve veiligheidssystemen en connectiviteitsfuncties. De nieuwe KONA Electric is strakker dan ooit. Ervaar zelf het nieuwe comfort en gebruiksgemak van de nieuwe KONA Electric met een actieradius tot 484 km en maak een proefrit. **Kom verder.**

**Van
Mossel**

Ontdek meer op hyundai.com/nl/vanmossel

Van Mossel Leeuwarden: Orionweg 51, Leeuwarden, tel. 058 - 767 63 50

Van Mossel Heerenveen: Businesspark Friesland-West 53-1, Heerenveen, tel. 0513 - 726 850

Van Mossel Groningen: Odenseweg 1, Groningen, tel. 050 - 767 63 50

Gecombineerd verbruik: 14,7 (kWh/100 km) / 6,8 (km/kWh) ; CO₂ - emissie: 0 (gr/km). Verbruiksgegevens en actieradius zijn gebaseerd op tests die zijn uitgevoerd volgens de Europese richtlijnen EU 2018/1832 en 2017/1151. De vermelde WLTP-waarden voor het gecombineerde verbruik en actieradius zijn overeenkomstig aan de nieuwe WLTP-testmethodiek. De waarden zijn afhankelijk van de gekozen uitvoering en wielmaat. De actieradius kan in de praktijk onder andere variëren door: omstandigheden op de weg, rijstijl en temperatuur. De Hyundai '5 jaar garantie zonder kilometerbeperking' en de '8 jaar of 160.000 kilometer batterijgarantie' is alleen van toepassing op Hyundai voertuigen die initieel aan een eindgebruiker zijn verkocht door een erkend Hyundai-dealer. Genoemde prijs is een adviesprijs en is excl. metallic lak en eventuele opties. De bedragen verschillen per model. Kijk voor prijzen en voorwaarden op hyundai.nl of vraag ernaar bij de erkend Hyundai-dealer. De gedetailleerde garantievoorwaarden zijn beschreven in het service & garantieboekje. Afgebeeld model kan afwijken van standaard uitvoering. Druk- en zetfouten voorbehouden.

MILANO MENSWEAR

Advertorial • Foto's: Robert Veenstra Leeuwarden

'Iedereen vindt Milano Menswear een aanwinst voor Leeuwarden. We worden door inwoners maar ook door toeristen overstelpt met complimenten over onze herenboetiek. En zelfs na twee corona lockdowns zijn wij niet 'bij de pakken neer gaan zitten'!

CHIQUE GEKLEED TIJDENS KERST EN OUD & NIEUW:

STIJLVOLLE EN BETAALBARE ITALIAANSE HERENMODE IN LEEUWARDEN!

IK ZIE U GRAAG AAN OVER DE KELDERS 20, UITERAARD MET EEN HEERLIJKE ITALIAANSE CAPPUCCINO OF ESPRESSO!

In haar winkel aan Over de Kelders 20 te Leeuwarden (tegenover het Mata Hari beeldje), in het pand dat bij veel Leeuwarders bekend staat als de winkel van Elzinga in huishoudelijke artikelen, biedt Houkje van Bijleveld Italiaanse herenkleding van hoge kwaliteit maar voor zeer scherpe prijzen. In haar sfeervolle huiskamerachtige winkel zijn de basisingrediënten aanwezig om op een ongedwongen en persoonlijke wijze je strak in het pak of in een stijlvolle en tijdloze, klassieke outfit te laten steken. Onder het genot van een cappuccino of espresso kan de klant rustig en met persoonlijk advies de collectie, die bestaat uit kostuums, colberts, chino-broeken, overhemden, truien, jassen en accessoires, bekijken en passen.'

'Leuk in de kleren' kan zeker ook betaalbaar zijn. En met alleen maar herenmodezaken in Leeuwarden die dure merken verkopen weten vele klanten Milano Menswear te waarderen. Zo zijn er veel studenten die Milano

Menswear weten te vinden. En voor deze groep die de toekomst heeft, maar niet het budget voor dure merkkleding, hebben wij een mooie, betaalbare collectie die wij ook met een speciale studentenkorting bieden. Als extraatje leveren wij de studentenverenigingen ook een gratis overhemd of polo met verenigingslogo (er op geborduurd door Jagersma Naaimachines aan de Voorstreek in Leeuwarden) voor het bestuur. En storten wij

over alle aankopen die studenten bij ons doen aan het einde van de maand nog eens 5% op hun verenigingbankrekening. Het gaat bij Milano om meer dan alleen maar verkoop. Wij zijn maatschappelijk betrokken en willen een bijdrage leveren aan een levendige stad. Als ondernemer moet je niet louter achter je kassa op je eigen eiland willen zitten. Wij willen een rol vervullen voor het centrum van Leeuwarden en het mooiste winkelgebied van

Leeuwarden, De Kelders/Over de Kelders, dat zo door inwoners en toeristen gewaardeerd wordt maar een duidelijke facelift nodig heeft. En daar hebben wij in samenwerking met de gemeente en de provincie ook plannen voor gesmeed waarover wij later in Liwwadders zullen vertellen. Het kloppende hart van de stad wordt gevormd door al die mooie winkeltjes met hardwerkende ondernemers die een verhaal te vertellen hebben. Ik hoop dan ook

dat inwoners van Leeuwarden de lokale ondernemer, zeker na twee lockdowns, vaker steunt in plaats van bij die grote webshops van vaak buitenlandse investeerders aankopen doet. Voor de feestmaand kunt u bij Milano Menswear ook terecht voor een mooie outfit, een cadeau voor onder de kerstboom of zelfs een smoking.

VOLG ONS OP FACEBOOK EN INSTAGRAM VIA MILANOMENSWEARLEEWARDEN

Het Stadsblad Liwwadders wordt gemaakt door: André Keikes, Aly van der Mark, Gina Kamsma, Klaas Kasma, Eric Hoekstra, Lisanne van der Ploeg, Henk Weiland, Anton Feddema (vormgeving), Simon van der Woude (fotografie), Keimp Pijpstra (webbeheer), Remco Jan Veldman (acquisitie), Titus Oomes (verspreiding) en Andries Veldman (organisatie en acquisitie). Liwwadders verschijnt tien keer per jaar en wordt verspreid in de gemeente Leeuwarden en in de randgemeenten. Daarnaast wordt de krant in zijn geheel geplaatst op onze website www.liwwadders.nl Al onze activiteiten worden ondersteund door Facebook, Twitter en een dagelijkse nieuwsbrief. Niet onvermeld mag blijven dat bepaalde advertentie-verkopers misbruik maken van onze titel. Er is maar één Stadsblad Liwwadders en dat hebt u nu in handen. Een krant die lezers, middenstanders, vrijwilligers en kunstenaar serieus neemt. Wilt u communiceren met deze groepen, bel dan naar Andries Veldman (058-2133138) of mail naar info@liwwadders.nl

DONATEURS ZIJN BROODNODIG VOOR GOEDE JOURNALISTIEK

- WIJ BEDANKEN (NIEUWE) DONATEURS HARTELIJK VOOR HUN BIJDRAGE (VERMELD UW ADRES ALS U – NA CORONA – BELANGSTELLING HEEFT VOOR ONZE DONATEURSBIIJENKOMST)
- DOE MEE, DONEER! KIJK OP WWW.LIWWADDERS.NL

HOTSPOT

Advertorial

‘We wilden iets nieuws in Leeuwarden neerzetten en dat is Sky Kiss geworden.’ Sky Kiss Leeuwarden in de Kleine Kerkstraat afficheert zich als een hotspot voor Special Bobo Tea and Lovely Street Food. ‘We krijgen regelmatig complimenten voor ons initiatief’, zeggen eigenaren Shan Liu en Nick Liu.

Nick Liu

voor Special Bobo Tea and Lovely Street Food

Sky Kiss is een nieuwe en bijzondere onderneming in de Leeuwarder horecabranche. Eigenlijk is alles wat er aan consumpties te verkrijgen is speciaal en veelal uniek. De basis wordt gevormd door theesoorten en snacks die op diverse wijzen worden gepresenteerd. Sky Kiss is een horecazaak waar men, naast bubble tea, snacks als kip teriyaki en octopusballetjes serveert. ‘We zijn de enige zaak die het op deze manier presenteert’, vertelt Shan Liu. ‘We serveren nieuwe Aziatische dranken en heerlijke streetfoodsnacks. We streven er naar om alles wat we verkopen van een speciale twist te voorzien. We werken met natuurlijke, verse ingrediënten en betrekken die voor het overgrote deel uit de normale supermarkten. Daarna gaan we aan de slag.’

De ruimte van Sky Kiss is lichtig ingericht. Volgens Shan en Nick Liu waan je je in de hemel. ‘Tenminste, dat is ons idee. Na het eten en drinken van onze producten voel je je happy. Als je de smaak van onze producten tot je door laat dringen, dan ontstaat er een romantische feeling.’

De twee ondernemers zijn voormalige studenten van hogeschool NHL/Stenden die wat ze hebben geleerd nu in de praktijk brengen. Komen de lessen overeen met de praktijk? Shan Liu: ‘School is boeken. Er zit toch wel een groot verschil tussen de lessen die je op school krijgt, de kennis die je daar verzamelt en de dagelijkse praktijk van het runnen van een

DE TWEE ENTHOUSIASTE ONDERNEMERS, DIE INMIDDELS VIJF PERSONEN AAN HET WERK HEBBEN, KOMEN UIT EEN GEBIED IN CHINA IN DE OMGEVING VAN PEKING. OP 1 AUGUSTUS OPENDEN ZE HUN ZAAK IN HET VOORMALIGE ITALIAAANS RESTAURANT MIMMA. ‘WE VOELLEN ONS VERBONDEN MET DE ONDERNEMERS IN DE STRAAT. WE HEBBEN LEUKE BUREN EN ZITTEN IN EEN MOOIE STRAAT. DOOR CORONA HEBBEN WE EEN GROTERE NAAMSBEKENDHEID GEKREGEN OMDAT WE BESTELLINGEN UITVOEREN. DE LEEUWARDERS ZIEN ONS RIJDEN MET ONZE PRODUCTEN EN WORDEN NIEUWSGIERIG. HOE WE ER OVER VIJF JAAR VOORSTAAN? DAN HEBBEN WE HET CONCEPT MOGELIJK UITGEBREID TOT EEN FRANCHISEFORMULE EN ZIE JE ZAKEN VAN SKY KISS IN ANDERE STEDEN OPDUIKEN.’

horecaonderneming. Wat er allemaal bij komt kijken? Een belangrijk onderdeel vormt de schoonmaak en de zorgvuldige hygiëne, daar wordt op school wel enige aandacht aan besteed, maar in de praktijk is dit toch anders. Ander voorbeeld? De documenten die je moet overleggen aan instanties waar je mee te maken krijgt. Hoe hiermee om te gaan leer je in de praktijk en minder op school.’

Sky Kiss slaat zich manmoedig door de obstakels voor ondernemers heen. ‘Onze leraren hebben al even kennism gemaakt met onze onderneming en die waren very surprised.’ Ook de Leeuwarders steken met regelmaat hun neus om de hoek van de deur om daarna te constateren dat ze met veel egards en vriendelijkheid tegemoet worden getreden. Vriendelijkheid kost geen tijd. ‘Ze stellen vragen over onze producten en we geven graag informatie over wat we op de kaart hebben staan. De Blauwe Sky Kiss is favoriet, net als de Taro Bubble Tea. We vertellen over de bereidingswijze en de ingrediënten. Het zijn allemaal mooie verhalen die je er gratis bij krijgt.’

De twee enthousiaste ondernemers, die inmiddels vijf personen aan het werk hebben, komen uit een gebied in China in de omgeving van Peking. Op 1 augustus openden ze hun zaak in het voormalige Italiaans restaurant Mimma. ‘We voelen ons verbonden met de ondernemers in de straat. We hebben leuke burens en zitten in een mooie straat. Door corona hebben we een grotere naamsbekendheid gekregen omdat we bestellingen uitvoeren. De Leeuwarders zien ons rijden met onze producten en worden nieuwsgierig. Hoe we er over vijf jaar voorstaan? Dan hebben we het concept mogelijk uitgebreid tot een franchiseformule en zie je zaken van Sky Kiss in andere steden opduiken.’

KLAAS K. TE L.

Ik koop een paar flessen wijn en twee dozijn oesters en doe de gordijnen dicht

Of ik een van de kerstdagen kom eten? Nou nee, ik ben geen zielige alleenstaande bejaarde die uit mededogen en voor eigen welbevinden omdat het kerst is in huis gehaald moet worden.

Nou ja, het woord zielig is sowieso niet van toepassing. Ik moet natuurlijk wel eten. Dat wordt nog een probleempje want de restaurants serveren door toedoen van de slappe en laffe regeltjes om het Covidvirus terug te dringen, alleen lunch. Dat is dus geen optie. Tegen lunchtijd kom ik ongeveer mijn bed uit en dan heb ik nog geen trek in een vijfgangendiner van een kok die denkt dat hij beter dan Jonnie Boer kookt, zijn naam op zijn koksbus heeft laten borduren en wiens belangrijkste keukengereedschap de pincet is waarmee hij microblaadjes op zalfjes en pureetjes legt. Ik weet ook dat er geen enkele restauranthouder zit te wachten op iemand die in zijn eentje een tafel voor vier in beslag neemt met de kerst. Er zijn wel restaurants die een aanschuiftafel hebben. Maar dan loop ik de kans dat ik de hele maaltijd met een alleenstaande zeurende zweefteef moet praten. Bovendien zit ik dan om vijf uur weer thuis met wat glazen wijn in mijn mik en nog een hele lange avond te gaan.

Ik kan een kookpakket bestellen, maar als ex-kok heb ik daar ook mijn twijfels bij. Want zo’n pakket wordt door die zelfde egotrippende kok in elkaar gezet en de kans dat je alsnog naar de supermarkt moet om een citroen te kopen, die je wel nodig hebt maar die niet in het pakket zit, is groot.

Even kom ik, door de vele pop-upreclames die continu over mijn laptopscherm voorbijkomen, in de verleiding een box van Hello Fresh te bestellen. Bij zo’n pakket zit een recept, maar dat kan ik wel aanpassen. Op hun site zie ik dat de voorkeur van de Hello Fresh organisatie uitgaat van twee personen die minimaal drie dagen van hun pakketten eten per week. Voor de overige vier dagen moeten hun klanten dus of naar de supermarkt of bij Hello Fresh extra dagen boeken. Bovendien denken ze bij Hello Fresh zeker dat ze groter zijn dan god, want de week hebben ze ingekort tot zes dagen. Ook betaal je niet de helft maar bijna het dubbele als je een box voor een persoon bestelt. Daar heb ik geen zin in. Van wat een box voor een persoon voor een hele week kost zonder de tijdelijke korting, geef ik een middelgroot Fries dorpje te eten, plus de mensen op de in de buurt liggende boerderijen. Ik zal wat anders moeten verzinzen. Ik kan iets laten bezorgen, maar de kans dat ik een dubbelgevouwen slappe pizzabodem met de tomaten, salami en het overige beleg in een hoek van de doos krijg, net als de laatste keer, is ook geen aanlokkelijk vooruitzicht voor mijn innerlijk welbehagen tijdens de kerst. In de krant hoef ik ook niet te kijken voor een leuk eenvoudig recept om te koken, want de twee dieetmeisjes die deze recepten tegenwoordig schrijven zijn nogal dol op zoete aardappelen. En ik niet. En het zal me ook niet verbazen dat zelfs hun kerstrecepten het predicaat gezond meekrijgen.

Dan toch maar een uitnodiging aannemen? En verplicht gezellig doen? Ik weet wat beters. Ik koop een paar flessen wijn en twee dozijn oesters. Doe de gordijnen dicht. Zet mijn favoriete drie uur durende YouTube filmpje van een openhaard met begeleidende kerstmuziekjes op. Loop nog even naar de buurman voor twintig bitterballen. Dan doe ik de deur op slot. Doe mijn telefoon uit en ga op de bank liggen met de Verzamelde werken van Kafka en een glas wijn. Waarschijnlijk val ik dan redelijk snel in slaap en iedere keer als ik even wakker word eet ik dan een koude bitterbal of steek ik een oester open. Hoezo, een zielige eenzame bejaarde?

KLAAS KASMA, KOK IN LEEUWARDEN

Heeft u nog oude (kapotte) gouden of zilveren sieraden?

Ze zijn veel geld waard!!

Kapot, versleten, onbruikbaar, wij bieden u een eerlijke sloop prijs.

Gouden en zilveren sieraden en munten kopen wij in voor een samen met u te bepalen prijs.

Kom vrijblijvend langs.

GJ VAN ARK JUWELIER

Nieuwestad 18-20 Leeuwarden 058 212 92 91
www.gjvanarkjuwelier.nl
DONDERDAGAVOND KOOPAVOND GEOPEND

• HUIS AAN HUIS IN DE WIJKEN

(WISSELEND) WESTEINDE EN IN DE BINNENSTAD VAN LEEUWARDEN EN IN GROU EN BITGUMMERMOLE

• VERSPREIDPUNTEN

(DIE REGELMATIG WORDEN AANGEVULD; MET STER* MEERDERE MALEN)

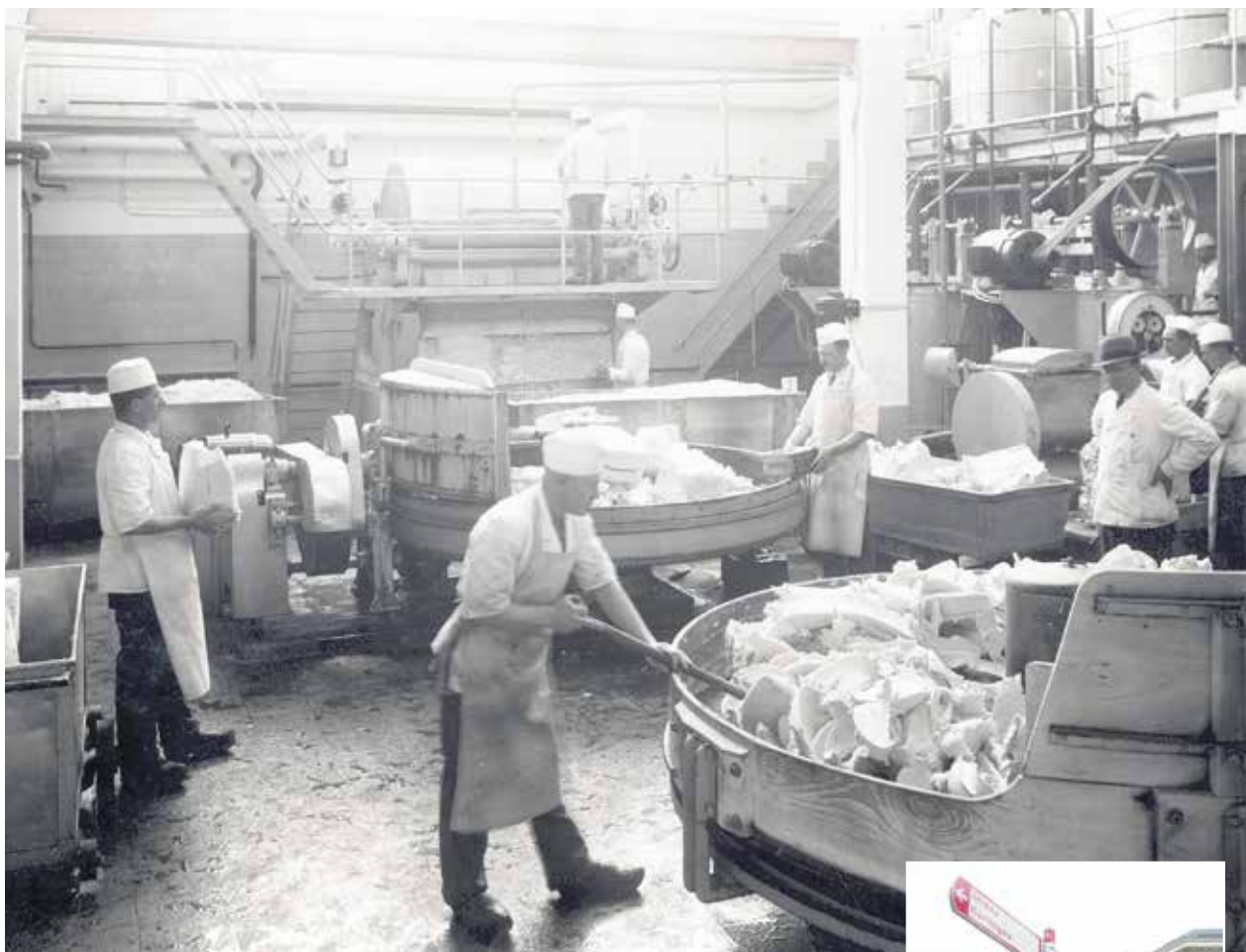
CAMMINGHABUREN: JUMBO*, ALBERT HEIJN*, PRIMERA, BAKKER VAN DEN BERG, SLAGER SMIT, RENÉ FISH AND CHIPS, WIJKCENTRUM, GEZONDHEIDSCENTRUM; **VRIJHEIDSWIJK:** JUMBO*, MULTIFUNCTIONEEL CENTRUM; **BILGAARD:** ALBERT HEIJN*, BAKKERIJ VAN DEN BERG, SCHOEN- EN SLEUTELSER-VICE BILGAARD, SLAGER SMIT, GROENTEZAAK YNE EN HINKE VAN DER MEULEN; GEZONDHEIDSCENTRUM, CAFÉ BILGAARD, PRIMERA, SNACKBAR DOUBLE FF, CHINEES-RESTAURANT MEI WAH; **WESTEINDE:** POIESZ*, SNACKBAR DE TILLE, KAPPER, ZORGCENTRUM SWETTEHIEM, GEZONDHEIDSPLEIN WEST-EINDE; **VALERIUS:** VISZAAK DE GEZONDE APOTHEEK*, ELY'S LUNCHROOM, TANKSTATION VALERIUSSTRAAT; **WESTEN:** HOTEL WTC, KAMER VAN KOOPHANDEL, MEUBELZAAK DE TIJD WONEN, EUROHOTEL; **NIJLÂN:** LIDL*, ALDI*, CAFÉ 'T WAP, DALSCHEIM FOTOGRAFIE, PIZZERIA ADRIANO; **ALDÂN:** POIESZ*, SNACKBAR DOUBLE FF, APOTHEEK BENU, ZORGCENTRUM ERASMUSHIEM, ZORGCENTRUM ALDLÂNSTATE, TANKSTATION ALDLÂNSDIJK, MEDISCH CENTRUM LEEUWARDEN; **HEECH-TERP/SCHIERINGEN:** POEISZ*, SNACKBAR RONDWEG, WIJK-CENTRUM; **CAMBUURPLEIN:** JUMBO*, PRIMERA, APOTHEEK BOITEN*; **WINKELCENTRUM LEEUWERIKSTRAAT:** JUMBO*, PRIMERA TROELSTRAWEG, SNACKPOINT DE LEEUWERIK; **BLEEK-LAAN E.O.:** POIESZ*, JUMBO*, TRYATER; **VLIET:** SNACKBAR 'T VLIET, SNACKBAR DE CENTRALE, BAKKER TROMP, HALAL SLAGE-RIJ ATLAS; **ORANJEWIJK:** ALBERT HEIJN*; **ACHTER DE HOVEN:** EETHUIS POTMARGE, WIJKCENTRUM J.H. KNOOPSTRAAT; **TIJN-JEDIJK:** ALBERT HEIJN XL* (MIRO), AKO, VISZAAK HOLLANDER, TUINCENTRUM KLAVER, BP TANKSTATION; **WINKELCENTRUM SNEKERTREKWE:** JUMBO*; **SCHRANS:** ALBERT HEIJN*, SLA-GERIJ VREDE*, DECO HOME, BIO BIJ JANSEN, FRIESE SCHRIJF-KAMER, SCHOOTSTRA VIS*, FIETSTATION 058, TABAKSZAAK PETER VAN DER KAMP*; **ZUIDERBUREN:** JUMBO*; **DE HEMRIK:** RESTAURANT JUPITER, GROOTHANDEL MAKRO, SNACKBAR HEMRIK, FRIESCHE OLIE EN VERFHANDEL, OMROP FRYSLÂN; **DE ZWETTE:** SNACKBAR LORENTZ, DE FABRIEK, GROOTHANDEL SLIGRO, CRYSTALIC, MOTOPORT LEEUWARDEN; **GROTE WIELEN:** RESTAURANT DE GROTE WIELEN

CENTRUM LEEUWARDEN: ORANJE HOTEL*, AKO STATION*, STATIONSKAPPER*, CAFÉ DE STEE, CAFÉ WAPEN VAN LEEUWAR-DEN, RESTAURANT DE WALRUS*, RESTAURANT SPINOZA, CAFÉ ORANJE BIERHUIS, CAFÉ DE TOETER, IERSE PUB PADDY O'RYAN, EETCAFÉ HET LEVEN, **IJZERHANDEL POSTMA**, DE WERELD VAN THEE, HOTEL STADHOUDERLIJK HOF, HOTEL 'T ANKER, HOTEL POST PLAZA*, SIGARENZAAK TETMAN DE VRIES, RESTAURANT DE WAAG, LEKTUURHAL OVER DE KELDERS*, RESTAURANT SARAY, RESTAURANT BOSPORUS, RESTAURANT EINDELOOS, RESTAURANT FELLINI, DOPPIO ESPRESSO*, RESTAURANT DE BURGEMEESTER VAN NAEELS, FIRE CAFÉ*, BARREVOETS, URKER VISZAAK, RESTAURANT DE KOPEREN TUIN, CAFÉ DE MARKIES, LUNCHROOM DE BROODTROMMEL, CAFÉ DE BRASS, RES-TAURANT DE VLIEGENDE HOLLANDER, BAGELS AND BEANS, BAKKER BART, SPAR, LUNCHROOM SPIEGELAAR, CAFÉ WOU-TERS, DE-CAFÉ, EETCAFÉ DIKKE VAN DALE, DE BRASSERIE MARIA LOUISE, CHINEES RESTAURANT KOTA RADJA, EKO PLAZA*, SLIJTERIJ JELLE, CROISSANTERIE VITTORIO, SNACKBAR ELY'S, ALBERT HEIJN*, VAN DER VELDE BOEKEN*, GALERIE DE ROOS VAN TUDOR, GALERIE DE VRIES, FRIESCHE CLUB, NEUSHOORN, KUNSTKADE, RABOBANK ZAAILAND*, BRASSERIE FRIES MUSEUM*, GRAND CAFÉ Z, SCHOUWBURG DE HARMONIE, HISTORISCH CENTRUM LEEUWARDEN, TRESOAR, BIBLIOTHEEK DBIEB*, STADHUIS, STADSKANTOOR OLDEHOOFSTERKERKHOF, PROVINCIEHUIS*

WIRDUM: SPAR, HOTEL-CAFÉ DUHOUS • **GROU:** ESSO TANKSTA-TION, HOTEL OOSTERGO, THEEHUIS, VISZAAK, JUMBO*, POIESZ, SNACKBAR TAMARINDE, EETHUIS AMICAAL • **WARTEN:** SKUTHÛS • **WERGEA:** SUPERMARKT ATTENT HANSMA, SLAGER HARMKE ANEMA • **DRONRYP:** IT HOLT • **MENALDUM:** POIESZ • **JELLUM:** RESTAURANT JONKER SIKKE • **WEIDUM:** HOTEL WEIDUMER-HOUT • **AKKRUM:** POIESZ, HERBERGH DE CLEEF, BAKKERIJ BOONSTRA • **REDUZUM:** DE BLAUWE TENT, SLAGERIJ • **WYTGAARD:** FREDERIKA'S TAARTEN & SA • **STIENS:** ALBERT HEIJN*, POIESZ*, JUMBO*, EATCORNER PITER JELLES, VISKRAAM, BRUNA, PRIMERA, TENNISVERENIGING • **HURDEGARYP:** ALBERT HEIJN, POIESZ, SLAGER RYPMA, PRIMERA, HOTEL VAN DER VALK, VISKRAAM BINNE VAN DER KOOI • **OENTSJERK:** BAKKER BRAAKSMA • **WYNS:** DE WINZE • **GYTSJERK:** ALBERT HEIJN*, TANKSTATION VAN DEN BELT, POSTKANTOOR • **BURGUM:** BOEK-HANDEL FRANKE ATSMA EN ANNEKE JAGER

AANGEPASTE VERSPREIDING WEGENS CORONAVIRUS:
EXTRA KRANTEN BIJ DE SUPERMARKTEN

Prijsvraag

‘Had ik een krantje meegenomen bij Appie. Zondag lekker relaxed even inkijken en wat zag ik? Het huis van mijn zoon! Hij vindt dit huis prachtig en het werd ‘zijn’ huis! Altijd zeg ik als we erlangs komen: kijk vent, jouw huis. En mag ik dan op het balkon? Haha, in je dromen, zegt hij dan. Eens reed ik er langs met moeder en zuslief en ik zeg: kijk, het huis van Erwin. M'n zus werd boos en zei: dat is mijn huis! Ik heb zo gelachen.’ Wat een prachtig verhaaltje van J. ten Hoeve uit de Hooidollen. Zelf vinden we die wegwijzer voor het mooie pand aan de Sophialaan ook bijzonder. Waarom stuur je fietsers op weg naar Harlingen en Stiens nou door de saaie Lange Marktstraat? Is de route door de stad niet veel leuker, en ook nog een stuk korter?

Ook een mooi verhaal bij de nieuwe foto? Stuur het dan op naar Stadsblad Liwwadders, M.H. Trompstraat 8, 8921 GH Leeuwarden en u maakt kans op een mooi boek over de historie van Leeuwarden.

VAN DER VELDE BOEKEN

Nieuwestad 57-59
8911 CJ Leeuwarden
0582132360

www.boekhandelvandervelde.nl

In restaurant DE GROTE WIELEN bent u van harte welkom voor een kopje koffie of thee, een lunch of menu à la carte. We bieden volop keuze in vlees-, vis- en vegetarische gerechten en wisselen onze menukaart naar gelang de seizoenen. Op onze wijnkaart prijken karaktervolle en fleurige wijnen afgestemd op het gerecht en passend bij de gelegenheid.

RESTAURANT DE GROTE WIELEN • TEL. 0511-431777

GROOT TERRAS AAN HET WATER • BINNENBARBECUE • ZALENVERHUUR
VERHUUR APPARTEMENTEN AAN HET WATER

DIJKSTRA SHOWROOM AAN HUIS

Advertorial • Foto: Simon van der Woude

Vaak krijgen we de vraag: wat zou u doen in onze situatie?

Nieuwe vloeren, gordijnen, zonwering of raambekleding? Dijkstra zonwering en stoffering komt met de rijdende showroom bij u aan huis. 'Is het niet mooi, zo onder de Oldehove? Zie ze eens staan, die prachtige interieurwagens bemand met vakkundig personeel.'

Jentsje van der Molen uit Ee, even onder Dokkum, is út 'e skroeven als hij met zijn twee medewerkers Theo Wijbenga en Douwe van der Laan zijn wagens voor de scheve toren van Leeuwarden parkeert. 'Is dit nou niet mooi?' Ruim twintig jaar zit hij in het vak van stoffeerder en woninginrichter. Zes jaar geleden deed hij de deur van zijn winkel in Dokkum op slot om vervolgens met zijn tot toonzaal omgebouwde vrachtwagen de boer op te gaan. 'Eigenlijk wat de handelslui vroeger ook deden. Het erf op en laten zien wat je te bieden hebt.'

'We komen vrijblijvend aan huis en geven persoonlijk advies. De stalen van de vloerbedekking kun je meteen vergelijken met de inrichting van jouw huis en de lichtinval. Je kunt zien hoe het staat', vult Douwe van der Laan aan. Jentsje van der Molen: 'We adviseren in alle rust en nemen daar de tijd voor. Het is niet zoals in een winkel, waar de volgende klant je in de nek staat te hijgen. Of waar de man de vrouw aan-

kijkt met een blik: kies jij maar. Het aardige is nu juist dat de man geïnteresseerd is in de techniek van raambekleding en de vrouw haar oordeel geeft over het ontwerp en de stof. Samen komen ze er dan wel uit.'

Theo Wijbenga, die actief is in het rayon Leeuwarden en omgeving, toont de diverse vloeren die op een vernuftige wijze in de vrachtwagen zijn opgeborgen. In een handomdraai worden de tientallen vloeren en andere woninginrichtingsproducten tevoorschijn getoverd. 'In deze wagen is eigenlijk geen nee te koop. We kunnen een kopje koffie schenken, de offerte uitprinten terwijl de kachel snort. Wat wil je nog meer?'

Jentsje van der Molen benadrukt dat het advies geheel vrijblijvend is. 'Het is niet, zoals bij de keukenboer, dat je zo ongeveer bij de ingang moet tekenen en de kosten

Jentsje van der Molen, Douwe van der Laan en Theo Wijbenga

We hebben goede producten met een enorme variatie

oplopen naarmate je langer in de winkel vertoeft. We gaan uit van vertrouwen. Hebben we advies gegeven en een offerte verstrekt, dan nog is men tot niets verplicht.' De ondernemer ziet dat zijn nieuwe aanpak vruchten afwerpt. 'We zijn nu met drie wagens op de weg en er komt nog een bij in de regio Dwingelo. Eigenlijk is het simpel: we hebben goede producten met een enorme variatie en jarenlange ervaring met vakkrachten die het

MET DRIE MAN EN DRIE WAGENS ZIJN ZE ACTIEF IN HEEL FRIESLAND EN ZELFS DAARBUITEN. WAT ZE IN DE AANBIEDING HEBBEN EN WAAROM JE NAAR DIJKSTRA ZOU MOETEN GAAN? 'HET MOOIE IS DAT WE ALLE BEKENDE EN GERENOMMEERDE MERKEN AAN BOORD HEBBEN. JE KUNT HET ZO GEK NIET OPNOEMEN. RAAMBEKLEDING VAN BECE, GORDIJNEN VAN VADAIN, VLOEREN VAN INTERFLOOR EN ZONWERING VAN RAINBOW, OM MAAR ENKELE VAN DE VELE MERKEN TE NOEMEN', VERTELT JENTSJE VAN DER MOLEN.

werk voor ons uitvoeren. Mocht het toch een keer misgaan, dan zijn we niet te beroerd om zonder gedoe herstelwerkzaamheden te verrichten.'

'Het is gewoon een mooi vak', zegt Theo Wijbenga. 'Nu met corona vinden veel mensen het prettig om niet op stap te hoeven. Ze vinden ons aanbod verrassend groot en zien de voordelen ervan in om meteen te kijken of de kleuren in hun interieur passen', vertelt Douwe van der Laan. 'We kunnen meteen alles inmeten en lossen problemen op waar mensen mee zitten. Vaak krijgen we de vraag: wat zou u doen in onze situatie? Dan geef je enkele mogelijkheden aan. Je vertelt over de duurzaamheid van het product en vergelijkt de prijs met andere producten.'

Jentsje van der Molen: 'We volgen alle trends op ons vakgebied en het voorrijden is bij ons helemaal gratis. Dit vak is een zaak van vertrouwen.'

EEN HEERLIJK WARME WEBASTO KACHEL IN UW AUTO?

RIJ NU NAAR DE KLIMAATBEHEERSING SPECIALIST VAN FRIESLAND VOOR UW AUTO, BOOT OF CAMPER

AUTOTEMP LEEUWARDEN | URANUSWEG 14 | 058-2885355

DIJKSTRA SHOWROOM AAN HUIS
0519-223666
WWW.SHOWROOMAANHUIS.COM

Se make mij de pis niet lauw

Door Andries Veldman

Op een druilerige morgen wandelde ik over de Oosterkade en zag tot mijn blijde verrassing een aantal wegwerkers bezig met het herstel van de pas aangelegde brede goot die tussen het fietspad en de rijbaan ligt. Het zal toch niet dat een opmerking in deze rubriek tot deze actie heeft geleid?

Maar liefst twee weken lang was een ploegje dagelijks bezig een stukje van de goot te repareren. Het was een feest om te zien hoe enkele kleurige verkeersregelaars de werkzaamheden en de verkeersdeelnemers in goede banen leidden. Eigenlijk had de opdrachtgever, de gemeente Leeuwarden, beter even verderop kunnen kijken waar in het stuk tussen Vlietsterbrug en Hoeksterend een ander soort klinker is gebruikt. Deze stevige betonklinker (10x20) ligt er al jaren als gegoten en voldoet beter dan de kleinere van het waalformaat (5x20) die nu in het andere deel van de straat opnieuw werd gelegd. Over een jaar of tien proberen we het weer.

Toen ik mijn wandeling vervolgde kwam ik langs de grote gebouwen van het provinciehuis. Hoe zou het zijn met onze voormalige CDA-wethouder FRISO DOUWSTRA? Hij zal het wel druk hebben om het Geluk op één te krijgen, zoals het ambitieuze collegeprogramma is gedoopt. Dat is nog eens wat anders dan het streven naar Leeuwarden Fietsstad nummer één. De ambitieuze Douwstra mag zich nu als gedeputeerde bezighouden met het ijsstadion Thialf, waarvan we de tel van het aantal faillissementen inmiddels zijn kwijtgeraakt. Misschien kan hij ook nog kijken naar de andere megaprojecten waar het Geluk op één nog ver te zoeken is.

Zo kondigde JOHANNES BOONSTRA, directeur van ons prestigieuze waterinstituut Wetsus, onlangs aan dat

*We mogen met
zijn allen hopen
dat wethouder
Hein de Haan
nog een succesje
kan boeken*

hij de deur gaat sluiten als er het komende voorjaar geen geld op het kleed komt. Dan gaan we in 2023 afbouwen en sluiten we in 2024 de deur, zei hij tegen het CDA-kamerlid DERK BOSWIJK. Daarna werd het stil.

Ik neem aan dat Douwstra meteen de dienstauto heeft laten voorrijden en even een kopje koffie is gaan drinken. Daarna kon hij meteen doorrijden naar Blue Energie op de Afsluitdijk en en passant een bezoek brengen aan het Waddencentrum en tenslotte een kijkje nemen bij de sluis van Kornwerderzand. Allemaal projecten die niet lekker lopen.

Als Douwstra een hapje bij wegrestaurant Zurich gegeten heeft (bij het Waddencentrum lukt dat niet meer) kan hij direct door naar Holwerd aan Zee, ook een project dat nog niet in de lijst Geluk op één opgenomen kan worden. U begrijpt dat ik, gezien al die problemen, Douwstra toewens dat er snel een burgemeesterspost voor hem beschikbaar komt. Hij zal dan wel moeten overwegen om lid te worden van een andere partij. Want zijn partij is een partijtje geworden. Het met burgemeestersposten rijk bedeelde CDA kan met de zes zetels in de peiling nog nauwelijks aanspraak maken op de fel begeerde bestuurspositie. Het kan natuurlijk dat Douwstra aast op de positie van onze burgemeester BUMA, want of die het redt met zijn boa-brigade moeten we afwachten. Als het CU-raadslid CARLIJN NIESINK al in aanvaring komt met onze burgervader, dan lijkt de beer aardig los in de gemeenteraad.

We mogen met zijn allen hopen dat wethouder HEIN DE HAAN nog een succesje kan boeken met zijn Cambuurstadion of de vogeltjes in de Hounspolder. Hij ligt al weken in zijn bedje te woelen met de pijnlijke vraag: wanneer, liefst voor de verkiezingen, kan ik weer eens op de foto in de krant met een paar breedlachende mannen in glimmende pakken die ergens een handtekening onder zetten, waarna ik roep dat het een investering is voor ons allen? De Haan zal zijn gehele entourage in stelling hebben gebracht om dit plaatje voor de krant nog voor de komende verkiezingen te laten plaatsvinden.

WEIDUMERHOUT WORDT NOG MOOIER!

'We hebben in Weidumerhout een bizarre tijd gehad. Mensen snakten naar een biertje toen het weer mocht. Alles zat meteen vol', aldus Jorn Posthumus en Irene Rollema over de overname van het bekende horecabedrijf bij Weidum.

Het gerenommeerde horecabedrijf Weidumerhout – hotel, restaurant, kamers in het weiland, camperplaatsen en recreatievoorzieningen – werd in een recordtijd aangekocht door Jorn Posthumus en Irene Rollema. De schoonzoon en dochter van Tjalling Rollema wilden graag samen een eigen bedrijf runnen. 'Toen heb ik mijn schoonzoon meegegeven eens om zich heen te kijken. Hij zat een beetje op Funda te zoeken naar een jachthaven toen hij Weidumerhout voorbij zag komen. Irene en Jorn waren meteen geïnteresseerd. Ook de rest van de familie was enthousiast en iedereen kwam direct in actie. Eerst werd het bedrijf gekocht en daarna kwam de rondleiding. Je ziet aan de nok van het dak of het pand goed staat. Het stond recht en strak als een snaar.'

Een echt horecabedrijf zat nog niet in de portefeuille van Rollema Vastgoed, dat samen met Jorn Posthumus het bedrijf heeft aangekocht. Het was ook even wennen voor Posthumus, tot voor kort bedrijfsleider bij een bedrijf in metaalbewerkingsmachines. 'We zijn bij Weidumerhout bezig met de rebranding, zoals dat zo mooi heet. We moeten ons de sfeer eigen maken. Een horecaconsulent is ingeschakeld om het geheel te kunnen overzien en toekomstplannen te maken. Het is een bedrijf voor jong en oud. De focus ligt bij zo'n bedrijf altijd op de keuken, zeer belangrijk, maar wij kijken van a tot en met z.'

Weidumerhout zal een bepalende rol spelen als het gaat om milieumaatregelen zoals waterbesparing en het verminderen van het gebruik van chemicaliën. Een van de hotelkamers is bijvoorbeeld onder handen genomen van het Leeuwarder bedrijf BrightNano. De hotelkamer is behandeld volgens een laser- en nanotechnologie.

John Poelstra van BrightNano: 'Met een laser reinig je het vuil van een oppervlakte. Dat doen we al voor verschillende hoteleigenaren, waaronder die van Corendon en Westcord.' Een ander sprekend voorbeeld is het reinigen van de Europahal van RAI Amsterdam of het hoofdkantoor van Booking.com in Amsterdam. 'Het is een kwestie van verwijderen en verduurzamen. We worden ingeschakeld bij het opknappen van kapitaalgoederen, maar ook bij het schoonmaken van ijzeren hekken of monumentale objecten, zoals die van de Koepelkerk in Leeuwarden.'

De reiniging met lasertechniek is voor vele doeleinden toepasbaar: auto's, badkamers, keukens, huizen. 'Zelfs het agressieve chroom-6 kunnen we verwijderen. Normaal schilder je je huis eens in de vijf à zes jaar. Met deze techniek kun je tien jaar verder. We brengen, net als in de natte ruimtes van hotelkamers een coating aan die aan de hoogste hygiënische voorwaarden voldoet. HACCPBN noemen we dat zelf, net dat beetje meer hygiëne. Ook bij bedrijven in de voedseltechnologie in Europa zijn we actief. Het is een techniek die bijvoorbeeld een badkamer niet alleen reinigt, maar ook kalkvrij maakt en een antibacteriële laag aanbrengt.

**NANO IS DIEPTEREINIGING EN BESCHERMING.
IN FEITE IS HET OOK EEN DIEPTE-INVESTING.'**

Sponsor: Rollema Vastgoed

OPVALLEN IN LIWWADDERS? BEL REMCO JAN VELDMAN 06-25223490

DOE MEE, DONEER! WWW.LIWWADDERS.NL

REDACTIONEEL

Zoals eerder gezegd, pakken wij zaken waarmee u zit graag op. We zien dat u onze journalistieke activiteiten waardeert en daarom doen wij een beroep op u. Wanneer u deze artikelen van belang vindt, dan nodigen wij u uit om donateur te worden. Uw bijdrage is zeer welkom. U kunt uw bijdrage overmaken op NL06 RABO 0320.2000.51 o.v.v. Liwwadders Journalistieke Producties.

U merkt het wel: Liwwadders is niet zomaar een huis-aan-huisblaadje. Liwwadders is op meer dan 170 plaatsen (supermarkten, kantines, sporthallen, wachtkamers en stamtafels) gratis verkrijgbaar in de gehele gemeente Leeuwarden en ook daarbuiten. Is-ie op, dan wordt er aangevuld. In enkele Leeuwarder wijken en in het dorp Grou wordt Liwwadders af en toe huis aan huis bezorgd. Ook in Akkrum, Gytsjerk, Hurdegaryp, Oentsjerk en Stiens is de krant verkrijgbaar. Nieuw is de verschijning in Beetgumermolen. Daar wordt Liwwadders sinds kort op verzoek huis aan huis bezorgd.

Bent u als ondernemer geïnteresseerd in een bedrijfsreportage? In een mooi verhaal dat gratis wordt doorgeplaatst op onze goedbezochte website?

Neem dan contact met ons op: tel. 058-2133138 of info@liwwadders.nl

Ook in dit nummer treft u enkele artikelen aan die eerder op onze websites www.liwwadders.nl en Dossier Liwwadders verschenen. We vonden ze belangrijk genoeg om ze ook in de papieren krant af te drukken.

Dalstra oliebollenkraam

De smakelykste oliebollen fan liwwadden is geopend tm 31 december bij de praxis mega en tuin Leeuwarden. Oudejaarsdag open van 08.00 tot 1700 uur.

HET HUBO TEAM WENST U EEN GELUKKIG EN GEZOND NIEUWJAAR

Boven de Hubo vindt u het Breiparadijs

Een uitgebreide wolwinkel, ook voor workshops www.breiparadijs.nl

Hubo Woudstra • Hobbemastraat 5
058-2155414

Brasserie de Spiegelaar

Nieuwestad 141 • 058-2129014 • www.brasseriespiegelaar.nl

Orthodontiepraktijk Leeuwarden

Schrans 57-59 Leeuwarden
058-2887555

Orthodontiepraktijk
LEEWARDEN

WIJ WENSEN U EEN
GOED EN GEZOND
NIEUWJAAR

OOK DAN STAAN
DEZE BEDRIJVEN WEER
VOOR U KLAAR

Copini Juwelier

Bilgaardpassage 29 • Bilgaard Leeuwarden
058-2125221

Allround rioolspecialist? Boonstra RioolService

BEL! 06 22 49 88 24

De Glaszetter van Leeuwarden

Glaszetter nodig? Bel nu 058-2124160

Tjitte's Glas
Van Ostadestraat 49a • Leeuwarden
www.tjittesglas.nl • info@tjittesglas.nl

Magic Touch schilderwerken

Henk Koetje
06-57732715

058.nl wordt een actieve speler op de lokale markt

Waarom zou je nog een nieuw internetplatform voor Leeuwarden e.o. ontwikkelen? Iedere minuut komen er wereldwijd een paar honderd websites bij. Hebben we daar nog iets aan toe te voegen? Béyonit in Leeuwarden ontwikkelde het platform 058bezorgd.nl. Een experiment waar nu een vervolg aan wordt gegeven.

W e hebben als volgt geredeneerd: met de huidige coronamaatregelen zijn horeca-ondernemers genooddaakt om naar alternatieven te kijken om hun omzet op peil te houden. Vandaar dat we een lokaal platform bouwden waarbij het bezorgen van maaltijden niet gepaard gaan met hoge kosten. Een platform zonder wurgcontracten en torenhoge service-fee's, dat is ons uitgangspunt. Nu zetten we een nieuwe stap.

Na de lancering kwamen ondernemers uit andere branches met de vraag of een dergelijk lokaal platform ook te ontwikkelen was voor hun activiteiten. Zou er ook een gezamenlijk 'koopplein' gemaakt kunnen worden met daarbij afzonderlijke webwinkels?

Vrijwel alles is mogelijk, maar we beschouwen onze nieuwe projecten waarmee we aan de slag gingen nog altijd als een experiment. We springen niet van de vloer op de zolder,

maar we worden wel steeds enthousiaster. Met een aantal interessante lokale partijen zijn we nu in overleg om de volgende stappen te gaan zetten. We blijven bereid om onze nek uit te steken omdat we vinden dat wat er op dit gebied in Leeuwarden gebeurt, beter kan.

Onder de titel 058.nl creëren we als het ware een online-ecosysteem waar allerlei bedrijvigheid samenkomt.

Ondernemers bieden hier hun diensten aan en worden op het platform desgewenst gefaciliteerd met internetzaken waar ze nu nog niet aan toekomen of niet echt zin in hebben. Zo ontstaat, als het aan ons ligt, een soort gemeenschappelijke coöperatie. Hiervoor heeft Béyonit een aparte entiteit in het leven geroepen: de stichting Derdengelden Regio Deal.

058.nl zal een actieve speler worden in de lokale markt van Leeuwarden en omgeving. Dagelijks zal er nieuws te vinden zijn op 058.nl, nieuws en nieuwtjes die via allerlei kanalen actief worden uitgezonden. Te denken valt aan aanbiedingen, productinformatie, lokaal algemeen en lokaal zakelijk nieuws. De partners die erbij worden betrokken hebben hun sporen verdiend als het gaat om het publiceren van nieuwsberichten, serviceberichten, aantrekkelijke fotografie en vormgeving. Nieuwe partners zijn welkom. Op die manier bouwen we langzaam verder. We hebben geen haast en kiezen voor een degelijke, aanstekelijke opzet van het platform.

058.nl kan worden gezien als een bijzondere wijze van city-marketing, waarbij de lokale ondernemer op een podium wordt geplaatst. We houden u op de hoogte. Informatie: Frank Zijlstra, frank@beyonit.nl

Advertorial

Het schenken van koffie van verse bonen

'Iedereen moet blij worden van onze koffie: de koffieboer, de brander en de drinker.' Peter van der Wal, eigenaar van DutchBeans, is ervan overtuigd dat de doorbraak van het drinken van goede koffie thuis voor de deur staat. DutchBeans uit Leeuwarden blaast hierin een stevig partijtje mee. 'De tijd dat we koffie schonken uit het beroemde Senseo-apparaat is nu wel een beetje voorbij. Waarom zou je jezelf tkort doen?'

Van der Wal, gepokt en gemazeld in de horeca, vader en moeder runden het horecabedrijf De Stormvogel op Terschelling, is nu een kleine tien jaar bezig met zijn koffiebonen en alles wat daarbij komt kijken. De horecabedrijven heeft hij inmiddels overtuigd van zijn concept. 'Aankankelijk is de reactie: die koffie van jou is te duur. Dan leg ik ze graag uit hoe je de omzet kunt verhogen door het schenken van koffie van verse bonen. Bovendien kan ik hen als barista als geen ander laten zien hoe dit werkt.'

Een belangrijk deel van horeca Leeuwarden is inmiddels overtuigd, gezien de forse pakken koffie van DutchBeans die worden afgenomen. Vijfmedewerkers werken dagelijks vanuit een loods op de Hemrik aan 'het blij maken van ondernemers en consumenten'. De focus van DutchBeans heeft zich de laatste tijd verlegd richting consument. 'Je wilt toch thuis ook een lekker kopje koffie drinken? DutchBeans beoogt het op een hoger niveau brengen van de consumptie van een dagelijks kopje koffie. En dat niet alleen, we leveren nu ook thee. Je kunt rustig stellen dat thee de nieuwe koffie is.'

Koffie is een positief product. We kunnen niet zonder, en, mits goed bereid, haalt het het beste in ons boven, doceert Peter van der Wal, die ook op het gebied van duurzaamheid zijn steentje bijdraagt. 'Ons motto is niet voor niets: Roast to happiness, de weg, oftewel een branding naar geluk. Oké, noem ons gerust vakidioten die met vakmensen, de barista's, koffie aan de man proberen te brengen. Zo'n tien jaar geleden ben ik hiermee begonnen. Eerst vanuit een pand aan Bij de Put, daarna uit een koffiezaakje in de Grote Hoogstraat en nu zitten we aan de Ceresweg op de Hemrik.'

De verkoop verloopt hoofdzakelijk via de webshop dutchbeans.com. Winkel en koffiezaak werden opgedoekt om het oog beter op de bal te houden. 'In het begin maak je fouten. We kregen vragen: alleen maar koffie? Geen machines? Zeer leerzaam allemaal en dat betekende dat we ons assortiment hebben uitgebreid met de verkoop van losse, hoogwaardige theesoorten en aantrekkelijke en gemakkelijk te bedienen koffiemachines. De focus ligt nu meer op onze producten en op onze afnemers. 'De laatste twee jaar zijn we vol voor de consumenten gegaan. Dat de

HET ZETTEN VAN KOFFIE VAN DUTCHBEANS IS VOOR IEDEREEN WEGGELEGD. TIJD, AANDACHT EN DE JUISTE KOFFIEBONEN ZIJN DE BELANGRIJKSTE FACTOREN IN HET BEREIDINGSPROCES. MAAR ALS HET MOET, KOMT DE BARISTA AAN HUIS OF HIJ KOMT MET DE MOBIELE KOFFIEKAR VOORRIJDEN. 'ZELFS FILTERKOFFIE IS WEER IN. ONZE BARISTA TIJE WEEGT DE KOFFIE OP DE GRAM NAUWKEURIG AF. ZO'N BAKJE DRINK JE MET VRIENDEN, HEERLIJK!'

horeca deels dichtging speelde hierbij een rol, maar we zien nu dat de particuliere markt een enorme kans biedt. Als het even kan, komen we de koffie zelf brengen. Het liefst zou ik het bakje aan huis willen produceren, want het is welbeschouwd een

ambacht waar je de tijd voor moet nemen. Vergelijk het met een mooie fles wijn. Die schenk je toch ook op de juiste temperatuur? DutchBeans moet als basis fungeren van het genieten thuis.'basis fungeren van het genieten thuis.'

ANNALIES VAN DER VEEN ZET ZICH NAMENS ZICHT OP GELD IN VOOR SENIOREN WAARVAN EEN VAN BEIDE PARTNERS PERMANENT IS OPGEKOMEN IN EEN ZORGINSTELLING.

VerpleeghuisVoordeel

SENIOREN MET PARTNER IN ZORGINSTELLING LATEN VEEL GELD LIGGEN

Bij een verhuizing naar een zorginstelling van u of uw partner komt er van alles op u af. Ook financieel. De dienst VerpleeghuisVoordeel rekent uit wat voor uw situatie de beste oplossing is en hoe u het meeste voordeel behaalt. U laat toch geen geld liggen waar u recht op heeft?

De oprichtster van VerpleeghuisVoordeel, Gina Kingma uit Leeuwarden, ontdekte dit toen haar schoonmoeder werd opgenomen en haar schoonvader alleen achterbleef. Met haar achtergrond als financieel planner kwam zij tot de ontdekking dat er veel financieel voordeel voor ze was, maar niemand leek dit te weten. Gedreven door deze eigen ervaring startte zij met de dienst VerpleeghuisVoordeel.

Annalies is als relatiemanager actief voor Zicht op Geld. "Onze missie is financiële rust voor alle senioren met een partner in een zorginstelling".

Veel senioren in zo'n situatie maken zich zorgen over hun geldzaken. Wij nemen deze zorgen weg én zorgen ervoor dat ze gemiddeld €5.000 per jaar meer te besteden hebben".

Zicht op Geld is gespecialiseerd in het in kaart brengen van uw specifieke situatie en maximaal financieel voordeel realiseren. Zij weten de weg in het doolhof van verschillende instanties en regels, zoals het veranderen van AOW-rechten, eigen bijdrage en toeslagen. Ook de contacten met de verschillende instanties om de zaken te regelen, zoals bijvoorbeeld de Belastingdienst, kunt u met VerpleeghuisVoor-

deel uit handen geven. Het resultaat is dat onze cliënten precies weten wat voor hun de beste keuzes zijn en hoeveel voordeel ze dat oplevert. De vergoeding hiervoor is op basis van 'no cure no pay'. "Onze vergoeding is slechts 20% van het voordeel over het eerste jaar".

"IK HOOR VAN ONZE CLIËNTEN DAT ZIJ HET ERG PRETTIG VINDEN DAT ER DUIDELIJKHEID KOMT. DAT ZE NA EEN INTENSIEVE PERIODE VAN MANTELZORGEN ONT-ZORGD WORDEN OP EEN ONBEKEND GEBIED. DAT MAAKT MIJN WERK ZO DANKBAAR EN WAARDEVOL!"

U kunt Annalies van der Veen bellen voor meer informatie of een vrijblijvende afspraak bij u thuis: 06 - 15 30 48 57 of 058 - 230 04 44, of per e-mail: annalies@zichtopgeld.nl

www.verpleeghuisvoordeel.nl

‘ALS JE NETJES BLIJFT, KUN JE ALLES ZEGGEN’

Advertorial • Foto Simon van der Woude

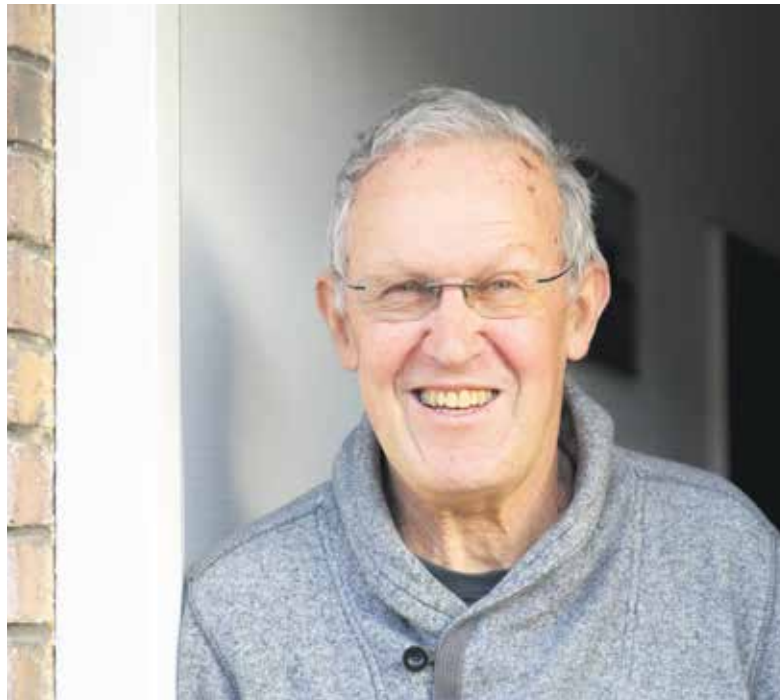
‘We hebben in Leeuwarden een slapende gemeenteraad die zich van alles laat aanleunen.’ Als het aan Jan Keijzer, lid van het wijkpanel Huizum-west, ligt, gaat er na de gemeenteraadsverkiezingen in maart volgend jaar iets fundamenteels veranderen. ‘Gerrit Veenstra en ik zijn benaderd omdat wij ons niet zomaar aan de kant laten zetten.’

Oud-politieman Jan Keijzer en voormalig buschauffeur Gerrit Veenstra staan in Huizum-west bekend als strijdvaardig, doortastend en vasthoudend. Op het gemeentehuis zijn de twee geen onbekenden. Ze kwamen bijvoorbeeld in de benen na toenemende verkeersdruk op de Julianalaan en het invoeren van een blauwe zone in hun wijk. ‘We hebben tegen het bestuur van Gemeentebelangen Leeuwarden gezegd: we doen mee, maar dan moet er wel wat veranderen. Het is absurd dat we met ons laten sollen. We verbazen ons in toenemende mate over zaken die in onze ogen gemakkelijk op te lossen zijn. Waarom gebeurt het dan niet? De raad moet kritischer worden. Laat je niet alles aanleunen wat de wethouder zegt.’

Keijzer lepelt het ene na het ander voorbeeld op waaraan hij zich de laatste tijd heeft gestoord. ‘Als wethouder Douwstra in de raad zegt dat het sluiten van de Hendrik Algraweg, waardoor het onverantwoord druk is geworden op de Julianalaan, ‘een gesloten boek is’, dan behoren

raadsleden verder te vragen in de wetenschap dat wij tot aan de Raad van State door procederen. ‘Hoezo een gesloten boek? Dan hoor je als raad te vragen wat er aan de hand is.’ Ander voorbeeld. ‘Als ons een bijenlint met nectarachtige beplanting op de Verlengde Schrans is beloofd, dan nemen we geen genoegen met de rommel die we hebben gekregen. Een ambtenaar moest toegeven dat de berm een bende was, zonder goed toezicht aangelegd. We krijgen nu rode klaver, witte klaver en rolklaver. Dat kan keurig worden afgemaaid en binnen veertien dagen bloeit het weer. Het kost even zeuren, jammer.’

Het is iedere keer hetzelfde liedje: men luistert op het stadskantoor niet. ‘Willen we een fitnessparkje in het Julianapark, dan wordt er doodleuk gezegd: kan niet, want het is een monumentaal park. Ik zei tegen Mariska, die dit in behandeling heeft: laat maar even liggen. We sturen later wel weer een briefje, hetzelfde briefje. Weer afgewezen. Met drie ambtenaren zijn we toen door het park gewandeld. We hebben het voorbeeld aangehaald van Westeinde, waar een dergelijk

Dat makelaars niet eerlijk zijn wisten we, maar dat de gemeente hierin meegaat is ernstig

parkje is. Het wordt nu gerealiseerd. We laten ons niet afpoeieren. De nieuwe politiek waar men luistert naar de burger is in Leeuwarden nog niet ingedaald.’

‘Tijdens een bezoek aan een voorlichtingsavond over het nieuwe bouwplan Middelzee bij Goutum stel ik vier, vijf keer een vraag waarop ik geen goed antwoord krijg. Schilder Klugkist, die naast mij zat, zei: jou fertrouwe se nyt! Mij niet vertrouwen? De gemeente is gewoon niet te vertrouwen, dat bleek later, dat is nu juist het pijnlijke. Na die bijeenkomst krijg ik een telefoontje van een

oud-collega die geïnteresseerd was in een nieuwe woning. Zegt die verontwaardigd: lees ik in de kleine lettertjes dat je bij de woning een parkeerplaats apart moet bijkopen. Wat is dit? Dat de meeste makelaars niet eerlijk zijn en het vrolijke verhaal vertellen, dat wisten we al, maar dat de gemeente hierin meegaat is gewoon ernstig. Ze moeten hun burgers toch goed en volledig voorlichten? Je wordt besodemieterd! Er waren vragen over het toekomstige sportcomplex. Antwoorden bleven uit. Dit is toch niet een normale manier van besturen?’

Zijn vroegere korpschef Van Helden zei het al: ‘Jan geeft in het gesprek met meerderen zinvol tegenspel.’ De vakbondsman Jan Keijzer liet zich door de politie-organisatie niet met een kluitje in het riet sturen. De bezwarencommissie van de politie stelde hem geregeld in het gelijk, waarna commissaris Bangma wederom de beurs moest trekken. ‘Ze moeten als werkgever beter voor hun personeel zorgen en de cao naleven. Het gebeurde niet. Ik liet me niet belazeren. Mijn vader, PTT’er bij de telefooncentrale aan de Tweebaksmarkt; fijn instrumentenmaker, man van de verbindingen die in de oorlog menigeen waarschuwde en die daarover nooit iets over vertelde maar wel nachtmerries had, zei altijd: als je netjes blijft, kun je alles zeggen.’

‘Als er een plan is om 570 woningen te bouwen op het Cambuurterrein en PvdA-wethouder Hein de Haan zegt dat hij er maar 500 wil bouwen, en de vraag komt waarom, dan moet je dat als bestuurder kunnen uitleggen. Zonder trucjes. Ik was altijd PvdA-man. Ben jarenlang lid geweest. De partij is opgeschoven naar de VVD. Je vraagt je echt af: waarom zijn die bestuurders zo oneerlijk en draaien ze om de hete brij heen? Het sfeertje is goed binnen Gemeentebelangen Leeuwarden. We zagen de lokale partijen onlangs goed scoren bij vervroegde verkiezingen elders in het land.’

BURGERS WORDEN ALS PROEFKONIJNEN GEBRUIKT

‘Het belangrijkste actuele doel moet zijn dat het vertrouwen tussen burger en overheid wordt hersteld.’ Kandidaat-raadslid voor Gemeentebelangen Leeuwarden en bomenkweker Auke Kleefstra uit Reduzum vindt dat de gezamenlijke overheden werk moeten maken van herstel van vertrouwen. ‘Burgers zijn tegenwoordig slachtoffers. Ze worden geconfronteerd met buitensporige verhoging van lasten. Bij de energietransitie staan ze buitenspel. Als burger verwacht je een degelijk bestuur dat burgers serieus neemt. Bij de burgers komt het geld vandaan, dat wordt nog wel eens vergeten. Dat moet je als overheid bloedserieus nemen.’

‘Als kweker van bomen en planten moet ik mijn uiterste best doen om mijn klanten tevreden te stellen. De klant is reclame voor mijn bedrijf. Maak ik een fout, dat komt voor, dan probeer ik die zo snel mogelijk te herstellen. We zitten nu met een stapeling van crises waar het contact tussen burger en overheid is misgelopen. Iets is verrot en de burgers staan buitenspel of zijn het bokje.’ Volgens Kleefstra moet burgemeester Buma van Leeuwarden een rol spelen om het geschon-

den vertrouwen te herstellen. ‘Hij zou wel eens wat vaker zijn gezicht in de dorpen en de stad mogen laten zien.’

Landelijk vindt Kleefstra dat Renske Leijten van de SP ware woorden heeft gesproken. ‘Ze zei: degenen die de vertrouwenscrisis hebben veroorzaakt kunnen die onmogelijk oplossen. Daar ben ik het mee eens. Rutte c.s. hebben aan gezag verloren. De ommekeer moet van anderen komen. De professionele politici hebben gefaald, het is nu tijd voor de zogenaamde amateur-politici om herstel te bewerkstelligen. Ik zie een historische kans, ook in Leeuwarden, om met de traditionele politici, vaak verbonden aan een landelijke partij, af te rekenen.’

Dertig jaar was Auke Kleefstra lid van de FNP. De laatste jaren werkte hij als fractieassistent voor de Leeuwarder fractie tot, ook hier, het op een vertrouwenscrisis uitdraaide. Kleefstra heeft er een streep onder gezet en voelt zich bij Gemeentebelangen Leeuwarden ‘als in een warm bad.’ Er is bij Gemeentebelangen slechts kort over de samenstelling van de kandidatenlijst gesproken, zegt hij. ‘Dat ging allemaal in een erg gemoedelijke sfeer. Een heel verschil met wat ik eerder meemaakte.’

Wat zijn voor hem de belangrijkste punten als het gaat om het controleren van het gemeentelijk bestuur? ‘De energietransitie ligt velen zwaar op de maag. Burgers worden als proefkonijn misbruikt. Kijk naar de bewoners van de Van Loonstraat en omgeving waar men, zonder al te veel voorlichting, te maken kreeg met verschillende soorten nieuwe verwarming. Het was een proef, werd later gezegd. In andere gevallen

BUMA MOET ZICH MEER LATEN ZIEN

krijgen bewoners te maken met een verdubbeling van de stookkosten. Dat mogen we niet laten gebeuren. Iemand met een vet inkomen heeft daar geen last van, maar de gemiddelde Liwwadder ervaart een enorme last. We zijn bezig met een overhaaste energietransitie. De gemeente moet hier veel kritischer op zijn. Bij ieder besluit moeten we ons afvragen: wat zijn de gevolgen voor onze bevolking? Een ander punt is de beschikbaarheid van woningen in de dorpen voor de eigen bevolking. Jongeren willen in hun eigen dorp blijven wonen. Ouderen willen niet verkassen, zij willen in hun eigen dorp oud worden. Helemaal terecht. Daarvoor moeten zorgvoorzieningen worden getroffen waarbij zij bepalen wat er moet gebeu-

ren. In Reduzum is destijds een coöperatie opgericht om plannen voor elkaar te krijgen, want in de voormalige gemeente Boarnsterhim stond het rode college op de rem.’

Om de betrokkenheid van de burgers bij het bestuur te vergroten en het vertrouwen te herstellen is Kleefstra voorstander van het Zwitserse bestuursmodel. ‘Leg plannen tijdig neer bij de bevolking. Vertel wat de afwegingen zijn geweest en waar twijfel zat. Als je dat doet, nodig je mensen uit om mee te denken in die afwegingen. Ze leveren suggesties aan en mogelijk briljante ideeën. Zo moet je met elkaar omgaan. Nu is het over ons en zonder ons, dat kan niet meer. Af en toe moet je voorstellen voorleggen in een bindend referendum. Het is een oud idee van D66, maar die partij hoor je niet er meer over terwijl het hoogst actueel is. Stel de burgers en de ondernemers centraal.’

We willen een onderzoek naar een nieuwe ontsluitingsweg van bedrijventerrein de Hemrik. Als er in Grou van alles aan de hand is en partijen elkaar tegenwerken, dan moet iemand de regie pakken en de hoofdlijnen formuleren. We moeten kappen met het plaatsen van zonneparken in landbouwgebieden en grote windturbines zijn ook taboe. Ik zou zeggen: plant meer bomen!’

Advertorial • Foto's Simon van der Woude

Dit wordt een alternatief pretpark met museale allure

'Ik wilde een compleet zwarte inrichting waarop onze kleurige artikelen goed uitkomen. Dat is in onze branche not done. Ik vroeg me af: waarom doen anderen dat niet?' Annetol Griskov van De Spellekijn verwondert zich regelmatig over de keuzes van anderen, overtuigd als hij is van zijn keuze voor zijn nieuwe zaak aan de Nieuwestad. Naast restaurant Bosporus en Petit Bijou is een begin gemaakt met een soort alternatief pretpark met museale allure voor jong en oud. 'Het begin is er, maar we zijn er nog lang niet.'

Een speelgoedwinkel is maar een speelgoedwinkel, maar De Spellekijn wil meer zijn dan dat. 'De grote dino die nu in de winkel staat is het begin. Als je hem ziet staan, moet je je afvragen: waar kijkt het meisje naar dat op zijn rug zit? En zo gaan we de winkel verder inrichten. We voegen verrassende elementen toe die een afzonderlijk verhaal vertellen en gezamenlijk een eenheid vormen. Het zijn straks allemaal kleine grapjes met verwijzingen naar spellen en filmpjes die samen een inspirerende beleevingswinkel vormen.' Dat alles heeft tijd nodig. De winkel is net verhuisd van de Peperstraat naar de Nieuwestad en is eigenlijk nog wat aan het bijkomen. 'Anderhalf jaar geleden kwam dit pand in beeld (de voormalige stoffenzaak van Sikkes was daar gevestigd en daarvoor de meubelzaak Burg). In mei bestelden we de stellingen en kregen het antwoord: ik hoop dat we die in november binnen hebben. Het pand begint nu ein-

delijk vorm te krijgen, maar we wachten bijvoorbeeld nog op de lichtarmaturen voor boven.'

Ondernemer Griskov verbaast zich nog regelmatig over de business waar hij nu al sinds 1998 (met twee verhuizingen op de Voorstreek en een naar de Peperstraat) als zelfstandige in verkeert. 'Het beleid van de reguliere speelgoedwinkel snap ik niet. Als je daar binnenstapt, is alles gericht op een beperkte doelgroep: het kind. Daarmee mis je meteen tachtig procent van de bevolking. Waarom, als dat ook anders kan? Dat is toch supersuf? Ik ben opgegroeid met technisch Lego. Ik weet hoe het werkt. We kochten dat bij Brattinga in de Sint Jacobsstraat. Hij had boven een hobbycentrum en beneden de speelgoedwinkel. Ik dacht laatst: dat zijn wij hier nu ook aan het doen! We doen bijna hetzelfde als Brattinga destijds.'

Ondernemen is kansen zien, vertelt Annetol Griskov aan de

Petra Bruinsma (ex-juf)

Je bent hier bezig met educatie en je hoeft hier geen rapporten te schrijven

kantinetafel op de eerste etage van het nieuwe pand. Een pand, zijn vierde locatie, dat drie keer zoveel ruimte heeft als in de Peperstraat. Negen werknemers staan er op de loonlijst. De tiende is in aantocht. Opmerkelijk: een deel heeft een PABO-achtergrond. 'De kennisoverdracht is een mooi aspect van dit vak. De PABO'ers die hier werken zijn daarmee bekend. Ze kennen de ontwikkelingsfase van kinderen en kunnen ouders en hun kinderen goed adviseren. Een deel was wel klaar

DE NIEUWE SPELLEKIJN IS INMIDDELS UITGEBREID MET DE BEKENDE MERKEN LEGO EN PLAYMOBIL. 'DAT ZIJN STEVIGE MERKEN, DIE ZICH DE LAATSTE DECENNIA STEEDS MEER RICHTEN OP VOLWASSENEN MET ONTWERPEN VAN BIJVOORBEELD KLASSIEKE AUTO'S. DE MERCHANDISE VAN BEPAALDE PRODUCTEN HADDEN WE AL. DAT ZORGT VOOR DE VERBINDING TUSSEN JONG EN OUD. HET HAALT DE JONGEN IN DE OUDERE, GROTE SLUNGEL NAARBOVEN.'

met het onderwijs. Je bent hier bezig met educatie en je hoeft hier geen rapporten te schrijven. Dit is lekker straight on.'

'Ik hou ook van medewerkers met een typisch karakter. Geen musjes. Ze moeten sprankelen en ergens aantoonbaar interesse in hebben. Iemand die een petje draagt of een lange jas doet dat niet zomaar. Dagelijks ontvangen we open sollicitaties.'

Met het pand aan de Nieuwestad is Griskov zeer ingenomen. 'De funshoppers lopen binnen, evenals toeristen. We worden hoog gewaardeerd op de sociale media. Laatst zei iemand in Tilburg tegen mijn dochter, die daar studeert, aan wie ze had verteld dat ze naar Leeuwarden ging: als je in Leeuwarden bent, dan moet je daar naar een hele mooie spellenwinkel toe gaan. Dat is toch wel leuk om te horen.'

20 years Mexican Delivery

Win een JBL PARTYBOX!

Check the latest offers online

5,95

Vegan CHILI CON CARNE

TIJDELIJK TERUG VAN WEGGEWEEST

DE RODE LOPER

boekenpassage

TIENTALLEN NIEUWE BOEKEN

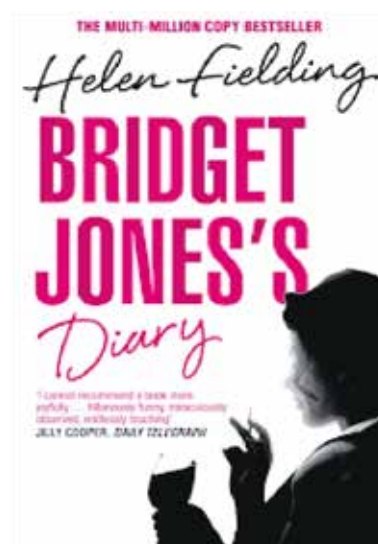
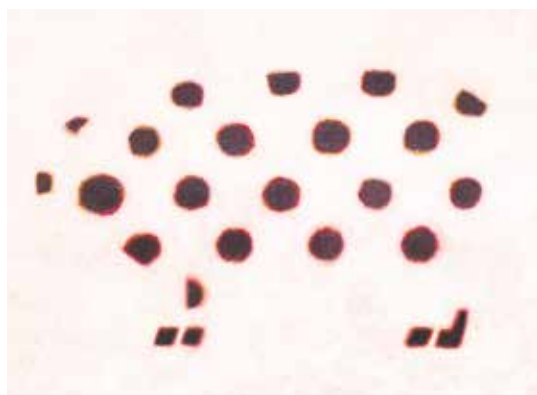
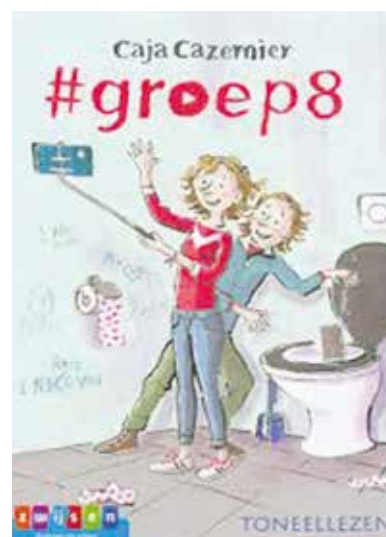
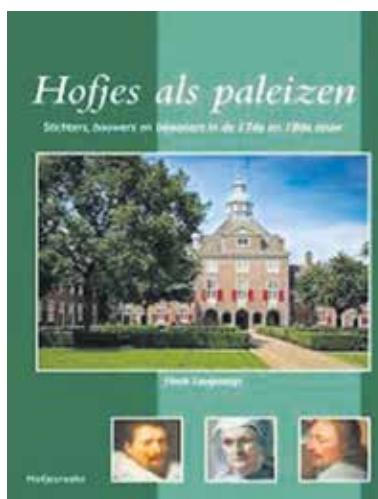
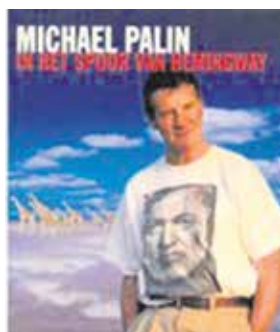
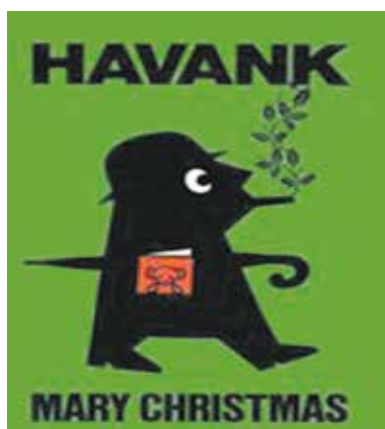
- * De beste tv-interviews samengesteld door Sonja Barend
- * 100 ondernemerslessen, Annemarie van Gaal
- * Bridget Jones' Baby, Helen Fielding
- * Ed van Wijk, fotograaf van Den Haag
- * De lessen van mevrouw Lohmark, Judith Schalansky
- * 65 jaar Wegenwacht
- * Bladenmakers en makers van bladen, vijftig portretten
- * Voor de troon wordt men niet ongestraft geboren, Dorine Hermans en Daniela Hooghiemstra
- * De journalistieke loopbaan van Rimmer Mulder

DE RODE LOPER boekenpassage

WAAR IN OPGENOMEN ANTIQUARIAAT FRIESLAND VAN OKJE DE GROOT EN HYLKE HOUTSMA

EVEN EEN POTJE SCHAKEN? KOM LANGS!

ORIGINELE KUNSTWERKEN KIJKEN EN KOPEN VAN Jason Stuurhaan, Hilda van der Veen, Wauter van der Loos, Henriëtte ter Horst, Renee van Bezooijen, Anita Vogel, Anton Feddema, Simon van der Woude, Hanneke Fonteyn, Frans Meijer

FRITS KLEIN MEULEKAMP (GEBLOKT OVERHEMD) MET WIJKBESTUUR EN LOOPGROEP SJONNIE'S ANGELS BIJ HET NIEUWE KUNSTWERK EN DE OPENING VAN HET SCHELPEPAD LANGS DE ANNE VONDELINGWEG

Door Andries Veldman

‘Opeens werd ik begin 2020 gebeld door de gemeente Leeuwarden. Zeg Frits, die plannen die jij had met de landschapen in Camminghaburen Noord, heb jij die nog? Met een ongekende voortvarendheid zijn in 2020-2021 de landschapen zoals die in mijn droom verschenen, aangelegd. Het natuurleerpad zal volgend jaar worden geopend. Schitterend, schitterend, nu hebben we een plek in Camminghaburen waar de basisschoolkinderen van onze wijk les in kunnen krijgen en bewoners en bezoekers in kunnen wandelen, picknicken, spelen en leren over de geschiedenis en de natuur.’

‘Zeg Frits, heb je die plannen voor Camminghaburen Noord nog?’

Frits Klein Meulekamp, die onlangs na twaalfeneenhalf jaar afscheid nam als voorzitter van het wijkpanel Camminghaburen, is een doorzetter. Een drammer, vinden anderen. Wat hij in zijn kop heeft, heeft hij niet in zijn kont. Dat betekent soms ook dat niet iedereen hetzelfde tempo kan bijbenen. ‘Ja, er ontstaan daardoor wel wat fricties. Dat heb ik soms zelf niet in de gaten.’

In ruim tien jaar tijd initieerde Klein Meulekamp met anderen veel projecten die in meer of mindere mate een succes waren. Soms vertilde de voorzitter zich aan projecten. ‘Met foldertjes gingen we langs de deur om mensen warm te maken voor een eigen energiecoöperatie. Je ziet het nu her en der in het land. Soms ben je gewoon te vroeg met je idee. Aan de andere kant pak je soms zaken op die te groot zijn. We organiseerden een Energy Day met het idee dat mensen uit de wijk zelf hun energie zouden kunnen opwekken. De wethouder van D66 bood ons een startsubsidie aan die later niet werd verstrekt. Ik zeg niet dat we zelf geen fouten maakten, maar van een gemeentelijke overheid verwacht ik toch net iets meer actie en betrokkenheid.’

Op de E-day kwamen maar liefst 5000 bezoekers af. De kinderburgemeester had een prachtige dag en de braderie was in orde. Maar slechts vijftwintig bewoners van de 4500 woningen besloten om in te gaan op het aanbod voor aanschaf van zonnepanelen. ‘Groen verbindt Camminghaburen was ook zo’n mooi project. Gelukkig succesvoller. De randen rond de basisschool Trianova werden uitgebreid met groene speelplektheffen en we bouwden levensechte Tipi’s. Fruitbomen werden geplant bij basisschool De Wielen. CDA-wethouder Harry van der Molen hielp mee bij het inrichten van moestuinen en bloemenweides. De kinderopvang Martenastate belde met het verzoek om ook

daar aan de slag te gaan. Buurtbewoners Greetha, Medisa en Marianne van de Fogelsanghstate, Hottingastate en Kingmastate werden geholpen bij de herinrichting van hun pleinen. Er werden speelgebieden gemaakt.’

‘Het mooie is dat je tientallen buurtbewoners in beweging krijgt om hun eigen wijk op te knappen. Allemaal leveren ze plannen aan. Er zijn stappen gezet om een kleine educatieve schaapskooi te gaan bouwen voor een kleine, jonge kudde, een blokhuut voor de gemeentelijke onderhoudsdienst, zoals die er vroeger ook was, de postplaats, maar dan groter zodat die ook kan dienen als pleisterplaats en repairshop. En een verbinding via een loopbrug met de wijk Blitsaerd langs de Alddiel. Het gaat nu immers, belangrijker dan ooit, om ontmoeten en samenwerken, het gaat om verbinding. Waar iedereen nu over praat, daar waren we in Camminghaburen al mee bezig.’

Hoe is de rol van de gemeente Leeuwarden? Bij de gemeente hangt het sterk af met wie je te maken krijgt. Soms is de samenwerking geweldig, dan hebt je dezelfde doelen en komt je tot goede resultaten of compromissen. Of je krijgt duidelijk te horen waarom iets niet kan. Dat is prima. Het probleem is dat ze bij de gemeente onvoldoende duidelijk kunnen maken wie staat voor taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Het is allemaal een groot vraagteken voor wie je met wat waar moet zijn. De meeste ambtenaren kennen hun functienaam nog wel, maar welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden daarbij horen? Iedereen die ik het vraag kijkt mij glazig aan. Zo komt het dat vele ambtenaren niet zelden tot wel met z’n zevenen aan toe over één dingetje gaan en het voor niemand duidelijk is wie de eindverantwoordelijkheid nu heeft. Misschien is dat iets voor de nieuwe bestuurscultuur?’

**Jan
Atze
Nicolai**

Keizer zonder kleren

Onze demissionair premier Mark Rutte werd in 2007 door de Rechtbank van Haarlem veroordeeld voor het aanzetten tot rassendiscriminatie. Als staatssecretaris Sociale Zaken had hij gemeenten opgedragen tot het specifiek controleren van alle mensen met een Somalische achtergrond. Dit moest gebeuren door een selectie op bekende gegevens: achternaam en geboorteplaats.

De reactie de toekomstig premier op de uitspraak was nog onthutsender dan de overtreding zelf. ‘Ik ben het er niet met de veroordeling eens. De wet moet hoognodig aangepast worden.’ (Bron: Leo Lucassen, RTL nieuws.)

Het toeslagenschandaal was toen al begonnen. Werd daar ook niet op achternamen van ouders geselecteerd?

Het demasqué van het openbaar bestuur en de rechtspraak in Nederland (de trias politica) is zo’n 14 jaar later volledig voltooid. Rond de jaarwisseling zal voor de vierde keer op rij de aartsvader van de etnische profilering op het bordes staan naast de Koning als ‘de nieuwe premier’ van een volgens hem ‘onwijs gaaf landje’.

Dat laatste valt reuze mee voor alle slachtoffers van machtsmisbruik van de overheid. Het is helaas allemaal geen toeval. Het is opzet.

De Raad van State – de hoogste bestuursrechter – zit inmiddels op schoot bij de regering, en heeft excuses aangeboden voor het toeslagenschandaal, maar verder geen nieuws of beweging. Overheid en Rechtspraak zijn in elkaar geschoven. Macht is samengeklonterd. Ons ‘onwijs gave landje’ is daardoor voor steeds meer mensen geen Rechtstaat meer.

De keizer heeft geen kleren aan. Het sprookje is voorbij. Maar wanneer wordt er ingegrepen? Wanneer worden macht en tegenmacht hersteld? Wanneer gaan rechters, Raden van Toezicht en de Tweede Kamer hun werk weer doen? Krijgen rechters en politici nog ‘functie elders’?

Komend jaar gemeenteraadsverkiezingen. Ook in het gemeentebestuur is het niet goed geregeld met macht en tegenmacht. De controlerende taak van de gemeenteraad komt al jaren slecht uit de verf.

Toch buitelen ook nu weer met de verkiezingen in zicht raadsleden over elkaar in een strijd om het pluche. Steeds meer partijen lijken te kiezen voor een zogenaamd Raadsakkoord of Raadsprogramma. In een ideale politieke wereld misschien een goed idee, maar rampzalig in gemeenten waar het dualisme – scheiding in rol tussen Raad en College – nooit van de grond gekomen is. Ik denk niet dat de controlerende taak van een volksvertegenwoordiging door een ‘Raadsprogramma’ versterkt zal worden. Ook in veel gemeenten is er een sterke samenklontering van macht en belangen; niet een gezonde tegenmacht versus macht.

We zullen zien. Ik zal de komende maanden de lokale politiek en verkiezingsdebatten voor u volgen, en mijn licht werpen op de gemeentepolitiek van Leeuwarden tot Tytsjerksteradiel, – via Dokkum.

JAN ATZE NICOLAI • POLITIEK DENKER EN DICHTER
OUD-WETHOUDER VAN LEEUWARDEN

DONATEURS ZIJN BROODNODIG VOOR GOEDE JOURNALISTIEK

- WIJ BEDANKEN (NIEUWE) DONATEURS HARTELIJK VOOR HUN BIJDRAGE (VERMELD UW ADRES ALS U – NA CORONA – BELANGSTELLING HEEFT VOOR ONZE DONATEURSBIJEENKOMST)
- DOE MEE, DONEER! KIK OP WWW.LIWWADDERS.NL

De winnaars zijn bekend

Door André Keikes • Foto's André Keikes

Ook Leeuwarders kunnen de armen over elkaar

Dan loop je monter gestemd het kalme terrein van de Oude Begraafplaats aan de Spanjaardslaan op, gewoon om weer eens een vroege voorouder te groeten en misschien nog een late eikel te rapen, sta je opeens oog in oog met een gespierde bouwvakker met gele helm. Hij staat recht voor je en weet van geen wijken. Met de intimidatie valt het echter nogal mee, want onze gehelmde vriend is een levensgrote foto op een reclaimedoek van een bouwbedrijf dat daar werkzaamheden uitvoert in opdracht van woningcorporatie Elkien. De bouwvakker staat licht achterover geleund, met zijn armen over elkaar. Alsof de klus al geklaard is. En hoe.

Mensen die op een foto of in een commercial met de armen over elkaar staan, liefst met een trotse blik, hebben het duidelijk goed voor elkaar. Dat is wat reclamemakers en fotografen van deze tijd ons bijna dagelijks laten zien. Je ziet de armen-over-elkaar-types werkelijk overal. Met als boodschap: wij laten ons niet in de luren leggen. Dat is dus heel anders dan hoe we vroeger op school braaf zaten te wezen of hoe voetballers ongeduldig het volkslied staan aan te horen.

In reclames zijn het doorgaans mensen die een bepaald product hebben aangeschaft en daarmee, zo moeten wij geloven, onwetende anderen het nakijken geven. Of vrouwen die mannen een lesje hebben geleerd. In alle gevallen, zo moeten wij nog steeds geloven, is er niets meer aan te doen. De winnaars zijn bekend.

Een dag later zie ik een lachende mevrouw met de armen over elkaar. Ze staat op zo'n reuzenplakplaat op een winkelraam van het Winkelcentrum Zaailand. Door die steeds grotere aantallen dichtgeplakte ramen wordt zo'n straat er niet bepaald mooier op. Het verschil met dichte rolluiken is minimaal, maar dit terzijde. Die lachende mevrouw dus, staat ook met de armen over elkaar. Niet uit onzekerheid, zoals psychologen het verschijnsel armen over elkaar schijnen te duiden, maar om reclame te maken voor het winkelcentrum. 'Goed op streek' staat er bij. Dat klinkt wat provinciaals – denk aan streekvervoer, streekblad, streekziekenhuis –, maar de boodschap moet vooral zijn dat we winnaars zijn. Als je zoiets maar vaak genoeg communiceert, gaan de mensen het vanzelf geloven.

Ik heb de laatste jaren al heel wat blij ondernemers, werknemers, politici, bestuurders, columnisten en wie al niet met de armen over

elkaar zien staan, terwijl het, laten we maar eerlijk zijn, toch helemaal niet zo denderend gaat in deze stad en de streek eromheen. Plak er maar een reuzensticker op, dan zie je niet dat de verlaten winkelruimte staat te verkommeren. Dat werk. Maar aan huren verlagen denken ze niet.

Communicatiedeskundigen zul je niet snel betrappen op een eigen idee. Ze zien een paar keer een foto van iemand die de armen zelfbewust over elkaar heeft, bijvoorbeeld op de website van Weerplaza, op posters van met het concurrentievirus besmette (hoge)scholen of in dagbladen en dan roepen ze: Ik heb een idee, we fotograferen iemand met de armen over elkaar, om de indruk te wekken dat het hier goed gaat.

Het principe is steeds hetzelfde en voor iedereen te snappen. Fotografen die columnisten van dagbladen of tijdschriften stuk voor stuk op de foto moeten zetten, ontkomen er ook niet aan. Ze laten, helemaal correct, met name vrouwelijke columnisten opmerkelijk vaak met de armen over elkaar staan. Het liefst met de handen over de bovenarmen. Dat staat kennelijk nog iets assertiever. Let er maar eens op.

'Neem mij serieus!' is de meelifgende boodschap. Maar wijs geworden, weten we dat het slechts een pose is. Mannelijke columnisten staan geregeld ook zo, maar doorgaans nemen ze andere houdingen aan of is hun gevraagd dat te doen. Iets met een afgenomen bril, zoals Pieter de Groot in de Leeuwarder Courant, en een studieuze blik of de bekende tijdloze kunsthouding, die met één gevouwen arm en de andere hand aan de kin. Als kenner.

Ja, fotografen zijn ook maar mensen en ze zijn natuurlijk in de eerste plaats ingehuurd om te fotograferen en niet om poses te bedenken, al heb je er ook bij die

Trotse bouwvakker op het terrein van de Oude Begraafplaats.

Door die steeds grotere aantallen dichtgeplakte ramen wordt zo'n straat er niet bepaald mooier op

Promotiemevrouw op een dichtgeplakte winkel van winkelcentrum Zaailand.

de gekste dingen verzinnen met vliegende taarten, tot de knieën in de blubber of met lampenkapen als hoed. Een portret is toch ook een beetje de verantwoordelijkheid van de geportretteerden zelf. En aangezien die ook weer geen professionele acteurs of modellen zijn, komen ze doorgaans evenmin op een ander idee dan de armen over elkaar of de genoemde kunstkennerpose.

Wandelend over de Nieuwestad, kijk je opeens ook weer met andere ogen naar de bronzen oud-politicus Anne Vondeling op zijn sokkel van natuursteen bij de ingang van de Kleine Kerkstraat. Een schepping van Jentsje Popma uit 1981. Vondeling heeft zijn armen zelfbewust over elkaar. Hij leefde nog in de zalige veronderstelling dat zijn partij het goed deed, dan krijg je dat, maar nog onkundig van hoe het verder zou gaan, iets met negen schamele kamerzeteltjes over.

Het vroegere foto- en filmcliché – deskundige man, zittend voor boekenkast, de tien vingertoppen tegen elkaar tikkend – is zo langzamerhand verdwenen. We weten inmiddels wel dat je niet per se slimmer wordt van een boekenkast in huis, al blijft zo'n verzameling nog steeds een prachtig sieraad. 'Hebt u dat allemaal gelezen?', vroeg destijds de niet-lezende onnozelaar geïmponeerd, waarna de intellectueel kon antwoorden: 'Ja, wat dacht je dan, nog veel meer zelfs.' Waarna altijd voor even de stilte intrad.

Tegenwoordig wil het verenigde bedrijfsleven ons graag wijsmaken dat je 'slim' – het meest misbruikte woord van onze tijd – wordt van een mobieltje in je hand, uiteraard altijd het nieuwste en duurste model. Je kunt er niets aan zien en juist dát gegeven moet de indruk wekken dat je de hele wereld in je hand hebt.

'He's Got the Whole World in His Hands' verwees vroeger naar ons aller opperwezen, nu kan iedereen zichzelf in die rol wanen, ook al lees je slechts agressieve tweetjes of de nooit te stoppen stroom aan sportuitslagen van het een of ander. Het is daarbij wel lastig om geregeld je armen over elkaar te slaan, want dan kun je veel slechter je informatie aflezen.

Slim en deskundig overkomen is een lastige opdracht geworden, nu ook het noemen van academische titels (Prof. mr. P. S. Gerbrandyweg) in onbruik is geraakt. Grote brillen dragen (Aiko van Hulzen van de vroegere kunstzaal aan de Nieuwestad) helpt je evenmin verder in tijden van lenzen en laseren en ingelijste diploma's aan de muur doen te veel denken aan de papieren die de ambachtelijke slager graag aan de witte tegelwand achter de toonbank hangt om te bewijzen dat hij een erkend koeiendoder is.

In een jasje van deftige ironie

het:

De bronzen oud-politicus Anne Vondeling op zijn sokkel van natuursteen aan de Nieuwestad.

Maar waaraan herken je in onze eeuw dan nog een persoon die kundig is en te vertrouwen

Maar waaraan herken je in onze eeuw dan nog een persoon die kundig is en te vertrouwen, weet wat hij/zij wil, aan wie je kortom het land toevertrouwt? Misschien moeten we dan denken aan een verzorgde, maar niet aanstellerige manier van praten, met mooi lopende zinnen, waar uit af te leiden valt dat we te maken hebben met iemand die niet zo maar wat roept en misschien wel eens een boek leest. Tussen alle aandacht voor fashion and beauty, een wereldje waar ook veel met de armen over elkaar wordt gestaan, is dat een opmerkelijk vergeten aspect aan hoe wij ons zelf dagelijks presenteren.

Dat hoeft helemaal niet te klinken als de nu nogal potsierlijk overkomende manier waarop literatuurcriticus Hans Gomperts begin jaren zestig een reeks van letterkundigen op televisie goed voorbereide vragen stelde over de bellettrie van die dagen. Nadruk-

kelijk articulerend en vaak in een jasje van deftige ironie.

Op de in 2009 door Uitgeverij Bas Lubberhuizen op dvd heruitgegeven tv-uitzendingen van 'Literaire ontmoetingen', uit de begindagen van dat medium, zie je Gomperts en de door hem uitgenodigde schrijvers, onder wie onze oud-Willemskade-bewoner Simon Vestdijk, voortdurend krampachtig nadenken over hun lange zinnen, die ook nog eens met talrijke al even wijdlopijge tussenwerpsels werden uitgebreid. Je kunt ze heden ten dage nog eens ontspannen bekijken als ware het comedy.

Een emancipatie van de betere zinnen, mede mogelijk gemaakt door de verzamelde logopedisten, dus ook nog eens goed gearticuleerd, zou in onze nog tamelijk jonge eeuw om heel andere dingen draaien. Zij zou bijvoorbeeld een rol kunnen spelen bij het verkleinen van de groeiende verschillen tussen kansrijken en kansarmen in de maatschappij. Daar heb je je Leeuwarder invalshoek.

Een nauwelijks verstaanbare sollicitant, die binnensmonds mompelend zijn of haar verhaal doet in slecht lopende zinnen, staat al meteen op achterstand. Maar er valt wat aan te doen. Bijkomend voordeel als we allemaal verzorgder gaan praten: bij Nederlandstalige tv-programma's en films heb je opeens ook minder de neiging om de ondertiteling aan te zetten.

Eens een Leeuwarder...

Tekst en tekening: André Keikes

Wat is nou precies een bekende Leeuwarder? Sterker: wat is een Leeuwarder? Er zijn zo veel varianten. Je hebt fulltime-Leeuwarders, deeltijders, freelancers, neo-Leeuwarders, post-Leeuwarders, interim-Leeuwarders en ook would-be-Leeuwarders. Ik ken zelfs een Leeuwarder te Lelystad, die consequent Liwwadders praat met zijn (niet in Leeuwarden geboren) papegaai.

Ik teken ze in ons aller biotoop: de straten en stegen, kades, pleinen, huizen en gebouwen van deze stad. Ook stadgenoten die ons ontvallen zijn, maar door gerichte gebruikmaking van ons geestesoog blijven voortleven in de wereld van nu. Een Leeuwarder is, laten we het daar op houden, iedereen die 'wat heeft' met Leeuwarden. En verder geen gemopper, geklaag of kritiek op mijn keuze, die is wat-ie is, al had het natuurlijk ook een totaal andere selectie kunnen zijn.

DEEL 3

Eric Ennema

Eric Ennema, bekend gezicht en bekende stem van *Omrop Fryslân* tv en radio, houdt van muziek die je niet al te vaak hoort en deelt die graag met luisteraars. Zoals hij ook houdt van duidelijkheid van onder meer politici, bestuurders en anderen die gecontroleerd behoren te worden. In die hoedanigheid stelt hij kritische vragen, gebaseerd op een stevige dagelijkse nieuwsconsumptie, want hij wil wel weten waar hij het over heeft. Is daarnaast zanger en gitarist in een eigen band. Hier getekend, live vanuit de Tesselschadestraat.

Live vanuit de Tesselschadestraat

**DONATEURS ZIJN BROODNODIG
VOOR GOEDE JOURNALISTIEK**
DOE MEE, DONEER! KIJK OP WWW.LIWWADDERS.NL

GRATIS woonadvies aan huis

- TAPIJT
- LAMINAAT
- PVC VLOEREN
- GORDIJNEN
- RAAMBEEKLEDING
- BINNENZONWERING
- BUITENZONWERING

**Buiten-
zonwering?**

De prijzen stijgen!
Bestel nog dit jaar voor de
oude prijs!

DIJKSTRA
ZONWERING & STOPPERING

www.showrooomaanhuis.com
Mail: info@showrooomaanhuis.com Telefoon 058 -7410022

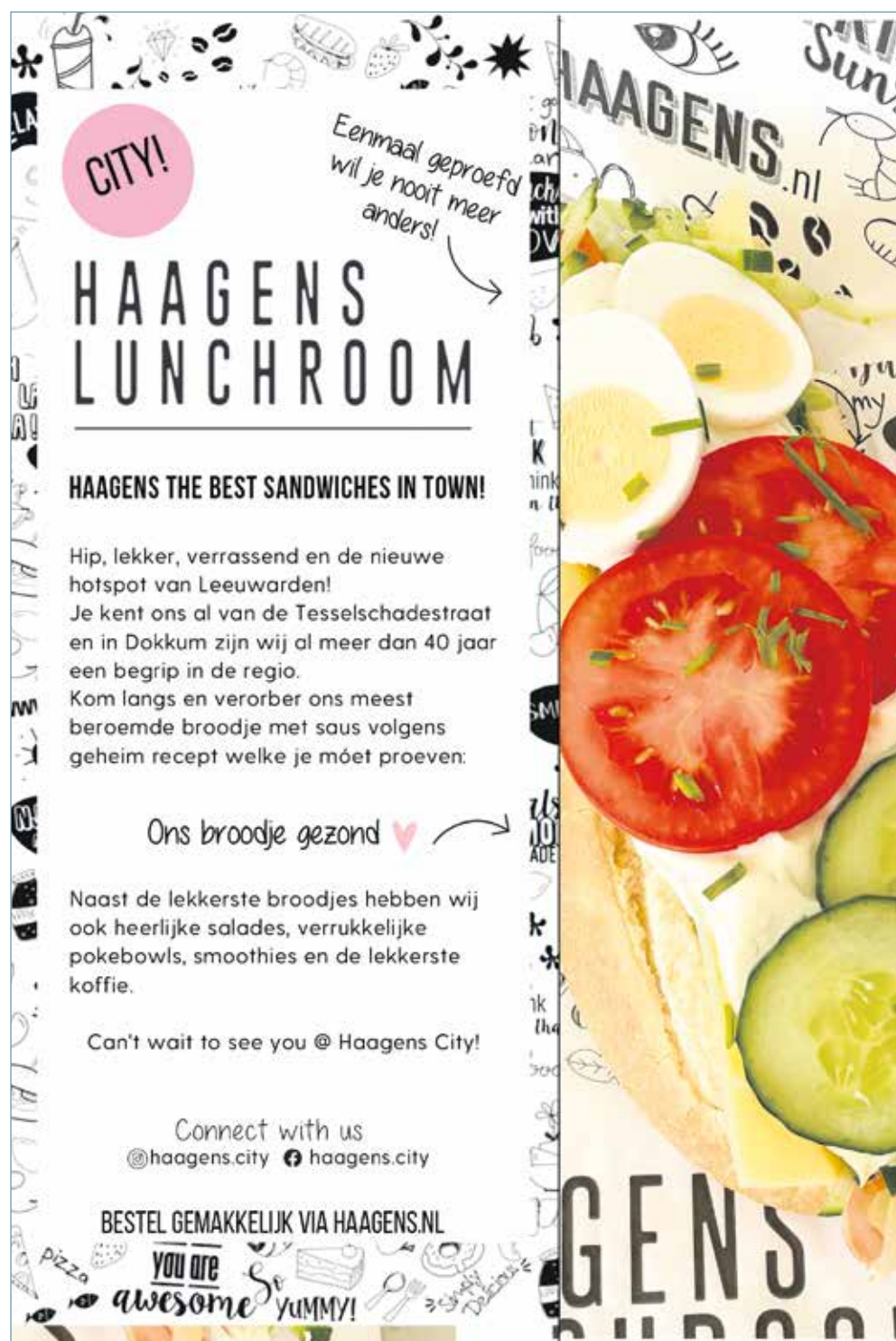

ZAAL HUREN?

www.zleeuwarden.nl

CITY!

HAAGENS LUNCHROOM

HAAGENS THE BEST SANDWICHES IN TOWN!

Hip, lekker, verrassend en de nieuwe hotspot van Leeuwarden!
Je kent ons al van de Tesselschadestraat en in Dokkum zijn wij al meer dan 40 jaar een begrip in de regio.
Kom langs en verorber ons meest beroemde broodje met saus volgens geheim recept welke je móet proeven:

Ons broodje gezond ♥

Naast de lekkerste broodjes hebben wij ook heerlijke salades, verrukkelijke pokebowls, smoothies en de lekkerste koffie.

Can't wait to see you @ Haagens City!

Connect with us
@haagens.city haagens.city

BESTEL GEMAKKELIJK VIA HAAGENS.NL

HAAGENS

LEEWARDEN RECYCLING

MILIEUSTRAT & CONTAINERVERHUUR
Voor bedrijf en particulier

- ➔ Bestel je container direct online
- ➔ Levering binnen 1 dag
- ➔ Gratis transport & ophaalservice
- ➔ De nummer 1 van Leeuwarden

058 213 1018
WWW.LEEUWARDEN-RECYCLING.NL

LEEWARDEN BETREEDT HET DIGITALE OERWOUD

VVD-raadslid: moeten we niet allemaal worden bijgeschoold?

'Je zou natuurlijk ook rond kunnen fietsen en optekenen waar het zwerfafval zich concentreert'

Van een medewerker

Raadslid Petra van der Sloot (VVD) stelde een moeilijke vraag bij een informatieve bijeenkomst – met gerenommeerde deskundigen – over de gemeentelijke Digitale Agenda. Kunnen wij dit als raadsleden wel aan? Zijn wij voldoende bewerktuigd? Moeten we niet allemaal eerst weer uitgebreid bijgeschoold worden? En biedt dat dan wel voldoende soelaas?

Het antwoord van de deskundigen kwam wat moeizaam. Bart Karskens van het Rathenau Instituut dacht dat het misschien wel meeviel. Ook een 'leek' kan goed meepraten over de digitalisering. Het gaat om het stellen van de juiste vragen. Globaal ziet het er uit als een driedeling: wat is mogelijk, wat is toegestaan, wat is wenselijk? Raadsleden moeten in een vroeg stadium betrokken worden bij besluitvorming over digitale experimenten. En de 'ethiek' komt dan in beeld: in sommige gemeenten bestaan al interne (binnen de ambtelijke organisatie) en externe (advies) commissies voor de aanpak van de digitalisering).

Kremer, 1984 en liever de positieve insteek

Ambtenaar Jeroen Kremer deed de aftrap voor de bijeenkomst. Hij is 'cio' van de Leeuwarder Digitale Agenda. Klinkt interessant 'Chief Information Officer'. Op het terrein van digitalisering volstaat gewoon Nederlands (Fries of Liwwadders) natuurlijk niet. Deze ambtenaar trad op in plaats van Hilde Tjeerdema (D66), de verantwoordelijk wethouder. Zij was ziek. En heet gewoon wethouder.

Kremer begon met twee oude, angstwekkende films, met name 1984 (naar het boek van George Orwell). 'Fascinerend', zo zei

Kremer. Maar verder wilde hij het liever wat positief houden. En hij sloeg aan het betuttelen. Want Leeuwarden was goed bezig. Er waren al veel experimenten ('living labs' heet dat tegenwoordig) in het kader van de Digitale Agenda uitgevoerd. We kregen een klein inkijkje in het digitale project 'zwerfafval'. Vragen van raadsleden werden afgedaan met obligate bezwerings dat van alle verzamelde informatie geen 'misbruik' gemaakt zou worden. We moesten het vooral geloven.

Deskundige Karstens (Rathenau Instituut) leek overigens wat sceptisch. 'Je zou natuurlijk ook rond kunnen fietsen en optekenen waar het zwerfafval zich concentreert, of boomwortels voor gevaarlijke situaties zorgen,' liet hij zich ontvallen. Misschien nog wel zo eenvoudig. De ambtenaren spraken vergoelijkend: het zijn allemaal experimenten en we zijn lerend onderweg. 'Smart City' is het utopische doel.

Er waren ook adders onder het gras. Wanneer en hoe – ook vanwege ethische vragen – kan of moet de raad ingeschakeld worden bij deze experimenten en activiteiten? Karstens meende dat de raad er van het begin af aan dicht op moet zitten. En instelling van 'ethische commissies', als je daarvoor kiest, moet goed gebeuren. 'Vaak lijkt het op het vak maatschappijleer, het

hangt er wat bij, want er hoeft geen examen te worden afgelegd. Als het zo gaat, laat het dan maar,' volgens Karstens.

Maar een ook spreekgerechtigde andere Leeuwarder ambtenaar (geen cio) leek wat bang voor teveel bemoeienis van de raad. Hij merkte op dat het vaak om 'uitvoering' gaat en dat de raad daar niet zoveel mee te maken moet hebben. Dat is aan de ambtenaren en b. en w. Onderhuidse spanningen, zo leek het wel, en de deskundigen spreken elkaar al weer tegen.

De ethiek loop wat achterop Opmerkelijk is dat de Digitale Agenda in Leeuwarden nu al een aantal jaren onderweg is. Er zal ongetwijfeld bij alle projecten, maar dan door ambtenaren, heel verantwoord zijn nagedacht over de ethiek. Maar het was – gelet op de reacties van de raadsleden – nu eigenlijk voor het eerst, dat de raad zich (een begin van) een oordeel ging vormen. Met daarbij in vele varianten de vraag van mevrouw Van der Sloot: kunnen raadsleden dit eigenlijk wel overzien? Wordt er niet overvraagd?

Aan het slot van de bijeenkomst kwam de belofte dat nog voor de verkiezingen een vervolg zal plaatsvinden. Met een nadere invulling ter tegemoetkoming aan de opmerkingen en verlangens van de raad. Dat wordt spannend.

Liwwadders ziet het met belangstelling tegemoet. En wil hier graag de suggestie doen om informatie (bijvoorbeeld de bijdragen van inleiders) ruim van tevoren te verstrekken. Voor raadsleden en andere belangstellenden biedt dat de mogelijkheid zich al wat in te werken. De inhoud van de boeiende inleidingen van Karstens en Beaulieu kwamen nu enigszins in het gedrang.

Beaulieu: Weg met het 'impossibilisme'

Mevrouw Beaulieu verdient het om uitgebreider aan het woord te komen dan nu het geval was. Beaulieu is verbonden aan de Campus-Fryslân en bekleedt daar de Aletta Jacobs leerstoel Kennisinfrastructuur. Alstublieft. Haar bijdrage leek wat 'onderkoeld', alsof ze eigenlijk veel meer te melden had. Beaulieu heeft recent een boek over de materie geschreven. De externe deskundigen – Karstens en Beaulieu – hielden zich deze avond, zo was onze indruk, zo nu en dan nogal in. Ons advies: geef deze mensen meer ruimte. Beaulieu keerde zich tegen het heersende 'impossibilisme' dat ons bijvoorbeeld door Price Waterhouse Cooper wordt aangepraat. Impossibilisme, de houding dat dit 'nu eenmaal de digitale wereld is waarin we leven, en je past je maar aan'. Haar oproep 'blijf kritisch nadenken, het kan anders en je hoeft niet bij nul te beginnen,' hoe mooi is dat?

We zullen zien hoe onze raadsleden deze ballen inkoppen. Zoals gezegd: er is nog voor de verkiezingen meer beloofd.

Het budget

De Leeuwarder Digitale Agenda beschikt over een leuk budget. Structureel per jaar een bedrag van € 400.000 en in 2021 incidenteel € 120.000. Dat gaat voor 75% naar projecten, verdeeld over drie thema's: slimme leefomgeving (accent naar buiten), slimme samenleving (accent naar buiten) en slim samenwerken (accent naar binnen). Een slimme indeling, mogen we wel zeggen.

Naast deze 75% gaat 25% naar 'overdracht aan de lijnorganisatie'. De bedoeling daarvan is dat experimenten bij bewezen succes een zachte landing kunnen maken in de organisatie. Is dat voldoende? We weten het niet, want 'om het daadwerkelijke bedrag te bepalen gaan de beoogde lijnmanager en namens de ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgever, de programmamanager en financieel adviseur, samen om tafel.' Ziet u het voor u?

Dan is er ook nog een bedrag voor DataFryslân. Dat is een club waarin belanghebbende organisaties (vooral gemeenten en onderzoeksinstituten) samenwerken ten behoeve van het 'datagedreven werken'. Daarover een andere keer misschien meer. Interessant is dat Leeuwarden in 2021 voor deze club € 210.000 ophoestte. Er is nu een coöperatie van gemaakt. En Leeuwarden wil vanaf 2022 'deze bijdrage naar beneden bijstellen'. Boeiend, deze laatste constatering, hier speelt zich achter de schermen van de gemeenteraad ongetwijfeld van alles af.

D66, de gemeente en Facebook

Waarom zet Leeuwarden als gemeente niet een leuke stap – onder aanvoering van de wethouder – met het aan de dijk zetten van Facebook?

Wat is mogelijk, wat is toegestaan en wat is wenselijk? Zo wordt het in hoofdlijnen geschetst in de notities van de Leeuwarder Digitale Agenda. De ethiek – wat is wenselijk – is er totnogtoe bekaaid af gekomen. De raad worstelt. In Leeuwarden heeft wethouder Tjeerdema van D66 de eerste verantwoordelijkheid voor de digitale droom, voor velen al verworden tot nachtmerrie.

De gemeente Leeuwarden zit op Facebook. Is dat wenselijk, zo mag gevraagd worden. Ook via klokkenluiders is inmiddels voldoende bekend over Facebook om te spreken van een min of meer criminele organisatie. Een gemeente zou daaraan niet mee moeten doen.

Op de landelijke site van D66 trekken Kees Verhoeven en Jan Paternotte, vooraanstaande D66-ers, fors van leer. 'De toenemende afhankelijkheid van techreuzen zoals Facebook, Twitter en Google is een gevaar voor onze democratie. De meeste mensen zien online berichtgeving door de groothoeklens van deze platformen. Een giftige cocktail van een pervers verdienmodel, ondoorzichtige algoritmes

en ongecontroleerde desinformatie zorgt voor grootschalige polarisatie en manipulatie op sociale media. Het draait allemaal om algoritmes (...) sensationele content krijgt voorrang, algoritmes verdringen kwaliteit en nuance ten faveure van ophef en boosheid. Maatschappelijk ontwrichtende polarisatie is een commercieel belang geworden.'

Toch zit de gemeente Leeuwarden, met een wethouder van D66 voor de digitale zaken, gewoon op Facebook.

Genoemde Kees Verhoeven (oud-kamerlid, eigenaar van Bureau Digitale Zaken) schreef in Trouw (7 december j.l.) over de onmogelijkheid van een nieuwe bestuurscultuur. In de discussies over een komend regeerakkoord (met ruime deelname van D66), gericht op de nieuwe bestuurscultuur, ontbreekt volgens Verhoeven nog volledig aandacht voor de wijze waarop de overheid gebruik maakt van data en de gevolgen daarvan voor burgers. 'Sinds het begin van deze digitale eeuw – aldus Verhoeven – 'zetten ministeries, uitvoeringsinstanties en gemeenten big data in om hun beleidsdoelen te realiseren. Dat leidde onder meer tot de 'sleepwet' en de 'hackwet' met ingrijpende bevoegdheden bij de bestrijding van terrorisme en criminaliteit. Het leidde ook tot een keiharde fraudeaanpak via zwarte lijsten bij

de Belastingdienst (...) en tot een wildgroei aan sensoren, gezichtsherkenningcamera's en algoritmes in smart city's om bijvoorbeeld woninginbraken en schoolverlaters beter te voorspellen.'

Smart city, de droom van de Leeuwarder Digitale Agenda. Misschien moet Verhoeven zitting nemen in een Leeuwarder ethische commissie.

DATAMACHT EN TEGENMACHT

Want ja, Verhoeven heeft het door: 'De Wetenschappelijke Raad voor het regeringsbeleid noemt kunstmatige intelligentie 'de nieuwe systeemtechnologie' maar menig bestuurder, parlementariër en ambtenaar heeft geen idee van de schaal, snelheid en potentiële schade (...) de datamacht van de overheid vereist serieuze tegenmacht van Kamerleden, toezichthouders en rechters die de totstandkoming én uitvoering van datagerichte wetgeving actiever begrenzen.'

Zo staat het er ook voor op lokaal niveau. We zijn nu overgeleverd aan de digitale filistijnen. En blijven – ook D66 – allemaal rustig meedoen aan het monster dat Facebook heet. Waarom zet Leeuwarden als gemeente niet een leuke stap – onder aanvoering van de wethouder – met het aan de dijk zetten van Facebook? Arjen Lubach zal het toejuichen. En dan komen we nog eens op een andere manier in het nieuws. In plaats van door die rellen rond het Cambuurplein, die goeddeels via de sociale media worden georganiseerd.

Wensdenken als basis voor

Door de redactie • Beeld Anton Feddema

Woningkrapte, torenhoge huizenprijzen en starters die kansloos zijn op de woningmarkt. We zijn het bijna vergeten maar zeven jaar geleden toen de kredietcrisis bijna op zijn eind liep, waren er grote zorgen over de aangekochte gronden, voornamelijk in de Zuidlanden, die de gemeente in bezit heeft.

Het lijkt erop dat alles toch nog goed is gekomen, de economie is flink aangetrokken en na een lange periode met weinig bouwactiviteit wordt nu het ene na het andere buurtschap uit de grond gestampt. De vraag is hoe lang dit nog duurt. Wordt al die aangekochte grond inderdaad volgebouwd om daarna de Spoordokzone te ontwikkelen? Of is er sprake van een tijdelijke inhaalslag? Wanneer het laatste het geval is, is het niet ondenkbaar dat we dezelfde koppen weer terug gaan zien in de Leeuwarder Courant.

Woningbehoefte

Het grootste gebied waar nu woningbouw plaatsvindt in de Zuidlanden is De Middelsee, het gebied ten westen van de Overijsselse Laan/Goutum.

In een eerder artikel in het maartnummer van Liwwadders hebben we al geschreven over de scheve verhoudingen van de daadwerkelijke woningbehoefte en het type woning wat er in De Middelsee gepland is. Bestaat de groei van de bevolking in Leeuwarden de komende jaren voor 90% uit alleenstaanden; in de Middelsee bestaat de geplande woningvoorraad voor 80% uit gezinswoningen.

In het ontwikkelkader Middelsee-De Werp staat de volgende cryptische zin: 'De vastgestelde grondexploitatie voor het stadsdeel Middelsee is het financiële kader voor de integrale ontwikkeling.' Het lijkt erop dat niet de woningbehoefte maar de grondexploitatie centraal staat.

Feiten en cijfers

Voor een analyse van de toekomstige woningbehoefte moet er sprake zijn van een goede cijfermatige onderbouwing. Dat geldt ook voor de grondexploitatie, waarin het rendement van de aangekochte gronden centraal staat.

De belangrijkste cijfers zijn: de bevolkingsopbouw uitgesplitst naar het type huishouding, de bestaande woningvoorraad en de verwachte demografische ontwikkeling over een langere periode. De woningvoorraad in de gemeente

Leeuwarden bestaat voor 64% uit gezinswoningen en voor 36% uit meergezinswoningen (flats, appartementen en portiekwoningen). Onderverdeeld naar het type huishouden is het percentage eenpersoonshuishoudens het grootst: 41% (landelijk gemiddelde 32%). De stellen zonder kinderen zijn goed voor 28% (landelijk gemiddelde 32%) en het aantal gezinnen met kinderen 31% (landelijk gemiddelde 36%).

In het Afwegingskader van de gemeente Leeuwarden uit 2016, waar de gemeente zijn cijfers van de woningbehoefte op baseert, wordt voor de periode van 2015 tot 2033 een toename van 5618 eenpersoonshuishoudens verwacht en een toename van 99 stellen (zowel tweepersoonshuishoudens als ook gezinnen met kinderen). Recentere cijfers van Provincie Fryslân (Factsheet Friese bevolkingsprognose 2020) geven zelfs een afname aan van het aantal gezinnen met kinderen in de hele provincie met 6% tot 2030. De groei van huishoudens in de gemeente Leeuwarden tussen 2020 en 2035 wordt door de provincie geraamd op 5800 huishoudens.

Net zomin als je meteoroloog hoeft te zijn om te constateren dat het regent, hoef je ook geen stedenbouwkundige te zijn om te concluderen dat er nauwelijks een balans is tussen al die gezinswoningen die gebouwd gaan worden en de werkelijke woningbehoefte voor stellen of alleenstaanden. Alleen al het feit dat de bestaande woningvoorraad voor 64% uit gezinswoningen bestaat en het aantal gezinnen met kinderen slechts 26% is, zegt al genoeg.

IN HET GROOTSTE DEEL VAN DE GEZINSWONINGEN IN LEEUWARDEN WONEN DUS SLECHTS EEN OF TWEE PERSONEN.

Wanneer deze groep de mogelijkheid heeft om door te stromen naar een appartement of kleinere grondgebonden woning worden er genoeg woningen vrijgespeeld voor starters en jonge gezinnen. Niet iedereen die te groot woont zal de wens hebben om kleiner te gaan wonen. Dat hoeft ook niet. Het aantal mensen dat te ruim woont is vele malen groter dan het aantal woningzoekenden.

Het schrikbeeld voor de gemeente is dat ze blijft zitten met grote stukken onbebouwde grond

Hoewel niet representatief voor de hele gemeente geven de resultaten van de dorpsenquête van dit jaar met vragen over de woonbehoefte een indicatie wat betreft de wens om kleiner te gaan wonen. 26% van de geënquêteerden, waarvan het merendeel 60 jaar of ouder is, heeft de wens om kleiner te wonen en 24% wil verhuizen vanwege een hoge leeftijd. Voor hun hoeven we geen gezinswoningen te bouwen. Nu nog een enquête gericht op de stad Leeuwarden!

DOOR DE VRAAG BETER TE LATEN AANSLUITEN OP HET AANBOD HOEVEN ER NIET OF NAUWELIJKS NOG GEZINSWONINGEN TE WORDEN BIJGEBOUWD.

Het voordeel hiervan is dat er compacter gebouwd kan worden, zodat er minder verspilling is van grond en grondstoffen. Bijkomend voordeel is dat jonge gezinnen meer dynamiek brengen in de vergrijzende wijken. Een ongedeelde stad, ook qua leeftijd!

Volgens de Volkshuisvestingsvisie van de gemeente wordt 70% van de nieuw te bouwen woningen binnen de bestaande stad gebouwd en de resterende 30% in de uitleggebieden. Uitgaande van een toename van 5800 gezinnen tot 2035 moeten in de uitleggebieden, de Zuidlanden dus, 1740 woningen gebouwd worden.

In Oud-Oost wordt er op de plaats van het Cambuurstadion een wijk gepland van 500 woningen op een oppervlakte van negen hectare. Met dezelfde bebouwingsdichtheid is 31 hectare voldoende voor die 1740 woningen. Bij een compacte bebouwing zou je in het nieuwbouwplan De Hem, 35 hectare groot, waar nu 400 woningen zijn gepland, die 1740 woningen makkelijk kwijt kunnen, waarbij er nog ruimte overblijft voor een bufferzone van 300 meter voor de weidevogels in de Hounspolder.

Grondexploitatie

De grondexploitatie is een begroting die wordt opgesteld om de grondkosten en grondopbrengsten in beeld te brengen. Het is meteen ook een langjarige prognose waarbij de financiële eindwaarde van een bestemmingsplan wordt aangegeven. De kostenpost voor een nieuwe wijk of stadsdeel bestaat uit de verwervingskosten van de grond en het bouwrijp maken ervan. De opbrengst is het bedrag wat de gemeente krijgt bij verkoop van de grond aan een bouwer of projectontwikkelaar. De boekwaarde van de aangekochte gronden in de Zuidlanden is momenteel 140 miljoen euro. Dat is geleend geld van de rijksoverheid waar rente over betaald wordt. Volgens de grondexploitatie is de looptijd tot eind 2037. Volgens de planning worden er tot 2025 jaarlijks 200 woningen bijgebouwd en van 2025 tot eind 2037 276 woningen. De netto contante waarde, het bedrag wat de gemeente verwacht er beter van te worden in 2037 wordt geraamd op 7,9 miljoen. Voorwaarde is wel dat alles loopt volgens verwachting.

Het lijkt erop dat bij de planning de wens de vader is van de gedachte. Het schrikbeeld voor de gemeente is dat ze blijft zitten met grote stukken onbebouwde grond, aangekocht met geleend geld. Vandaar die 80% gezinswoningen of nog liever, vrijstaande woningen die op zo groot mogelijke kavels gebouwd moeten worden. Ook kantoren en winkels worden grote kavels toegedicht. Liefst 30.000 vierkante meter commercieel voor winkels. Ter vergelijking: Camminghaburen, een

Hotel-Eetcafé
Duhoux *sinds 1916*

• ETEN • DRINKEN •
• SLAPEN • GENIETEN •

GREATE BUORREN 4-8 • 9088 AE WIRDUM (FRIESLAND)
TEL: +31 (0)58 255 15 13 • EMAIL: INFO@HOTEL-DUHOX.NL

volkshuisvesting

wijk veel groter dan de geplande Middelsee heeft een winkelcentrum van 13.000 vierkante meter. Voor kantoorruimte is 95.000 vierkante meter gepland.

Op het ogenblik is er meer aanbod dan vraag naar kantoren en het valt nog te bezien, na het gedwongen experiment van massaal thuiswerken, of daar ooit verandering in komt.

Bij een dergelijke onrealistische prognose is het afwachten wanneer het omslagpunt bereikt wordt waarop de markt verzadigd is. Voor woningen begint zich nu al een kentering af te tekenen. Op Funda staan huizen langer te koop dan een jaar geleden en met de verkoop van woningen in de Middelsee loopt het ook niet bepaald storm. De plannemakers bij de gemeente weten dit ook. Wanneer het de bedoeling is om 70% van de nieuwe huizen binnenstedelijk te bouwen ga je er vanuit dat dat gelijk opgaat met de bouw in de Zuidlanden. Het enige concrete plan wat er nu ligt zijn de vijfthonderd te bouwen woningen in Oud-Oost. Voor de Spoordokzone waar grootschalige woningbouw kan plaatsvinden is onlangs een plan gepresenteerd. Op zich niks mee. Tijdens een uitzending van Omrop Fryslân werd gevraagd wanneer er gebouwd zou worden. Over vijftien tot twintig jaar was het antwoord. Dus na 2037 wanneer de Zuidlanden volgebouwd zijn.

HET IS WEL DUIDELIJK ZOLANG HET ONZEKER IS OF ALLE GROND IN DE ZUIDLANDEN TE GELDE GEMAAKT IS WORDT ER GEEN SNIPPER GROND IN DE SPOORDOKZONE AANGEKOCHT.

Het financieel risico is gewoon te groot. Het is maar de vraag of daar ooit woningbouw zal plaatsvinden. Waar nog enige hoop uit geput wordt zijn de 10.000 woningen die we willen bouwen voor de rest van Nederland. Hierop voortbordurend werden er zelfs nog mogelijkheden gezien om het spoor ondergronds te brengen waarbij vijf overwegen overbodig worden en we ook nog een Willem Lodewijkpark rijker worden. De overheid zou hiervoor 180 miljoen op moeten hoesten. Dit is echt wensdenken in optima forma. Voortschrijdend inzicht heeft er waarschijnlijk toe geleid dat er in de plannen voor de Spoordokzone hiervan niets meer terug

te vinden is. Over de 10.000 woningen die we gaan bouwen voor woningzoekenden uit de randstad en omstreken hoeven we ons ook niet veel illusies te maken. De rest van Nederland is hier niet in geïnteresseerd, die hebben hun eigen plannen wel om het woningtekort aan te pakken.

Saint Tropez aan het Van Harinxmakanaal

In de Middelsee komt ook horeca. In een memo aan de raad wordt dit toegelicht. Een unieke locatie in Havenstad, het waterrijke deel van de Middelsee, naast de haven en gelegen aan de staande mastroute, met een aantrekkelijke haven. Daarnaast heeft het een uitstekende zonnestand. Verwacht wordt dat deze bijzondere locatie niet alleen bezoekers uit Leeuwarden trekt maar ook mensen uit de verre omgeving. Daarbij wordt gerefereerd aan het Theehuis in Grou en Kaap Hoorn bij Groningen die ook interesse trekken vanuit een groter gebied dan de directe omgeving. Ja, het wordt een mooie plek aan het majestueuze Van Harinxmakanaal. Vooral het uitzicht is schitterend. Regelmatig zien we Hollands glorie voorbijvaren. Een olietanker, een zandzuiger, een schip met containers met intrigerende opschriften, die de fantasie prikkelen. Maersk, China Lines, Pyong Yang: waar gaan zij heen en waar komen ze vandaan? Aan de overzijde ontwaren we een groene oase omzoomd door de portiekwoningen van het Nylân, architectonische pareltjes uit de era van de wederopbouw. Dit moet wel een succes worden.

Voor een goede verstaander die aan een half woord genoeg heeft, volgt er ook nog een uitgekiend businessconcept: 'Er bestaat altijd een risico dat een ondernemer het niet gaat halen. Dat is in de huidige markt een risico en helaas gebeuren deze dingen. Maar voor unieke locaties zoals Havenstad met de staande mastroute en haven zal er ook weer een nieuwe ondernemer instappen. Deze kan dan voortborduren op hetgeen zijn/haar voorganger heeft neergezet.'

Dus als je een beetje slim bent wacht je eerst tot iemand hier al zijn geld in steekt om vervolgens voor een habbekrats de zaak op te kopen wanneer deze failliet gaat. Zo doen we in Leeuwarden onze zaken.

'ZE KOMEN SPECIAAL LANGS VOOR GEBAKKEN LEVER MET SPEK'

Wieke Popma en Kees Jansma

'Waar vind je nog gekookte aardappelen op de menukaart?' Kees Jansma van restaurant De Grote Wielen typeert zijn keuken als klassiek en traditioneel. Trends waaien over, zo verkondigde hij eerder al. Tot verrassing van velen sluit de op-en-top horecaman op 23 december definitief de deuren van zijn prachtige locatie aan de waterpartij De Grote Wielen. 'De zaak is verkocht aan een paar goeie ondernemers.'

Door Andries Veldman • Foto Simon van der Woude

De eveneens klassieke kaarten worden na de aankondiging van de sluiting bij Jansma en zijn vriendin Wieke Poma door de brievenbus gegooid. Een fleurige bloemenkaart is van een ouder echtpaar. 'Die kwamen iedere zondagmorgen. Twee keer twee kopjes koffie en dat zo'n vijftien jaar lang. Eens per jaar een jubileum met de kinderen.' Ze wensen Kees, Wieke en het personeel het allerbeste en spreken hun lichte treurnis uit. 'Ja, die reacties krijgen we veel. Sommigen moeten huilen.'

'Ik heb hier altijd met plezier gewerkt. Zelden met tegenzin', zegt Jansma, terwijl hij een foto en een lofgedicht, geschreven in een prachtig klassiek handschrift en zonder loep te lezen, toont van 'de oude acht', een groep mannen die af en toe aanstak. 'Ik hew heel wat briefkes kregen. Zelfs is er nog iemand geweest die een klok voor ons heeft gemaakt.'

In januari 1997, drie dagen voor de laatste Elfstedentocht, opende Jansma zijn restaurant waaraan hij vervolgens nauwelijks iets wezenlijks veranderde, of het moet de aanschaf van de binnenbarbecues (afgekeken van de keten Gonzales) zijn en de plaatsing van twee chalets. Daarvoor stond hij achter de kachel van De Jouster Toer in de Midstraat in Joure en weer daarvoor in het Oranje Hotel in Leeuwarden.

Zijn streven was het exploiteren van een gemoedelijk restaurant. 'Un bitsje Fries/Nederlands met gekookte en gebakken aardappelen en diverse groenten op de kaart. Overall is het nu patat met sla. Laatst had ik hier nog de oude Tromp van de automatiek te eten, die speciaal langskomt voor gebakken lever met spek. Waar krijg je dat nog? De gekookte aardappelen maak ik overigens wel op bestelling.' Eerder noteerde de verslaggever al: 'Als ik de varkenshaas van de kaart haal, is het hele land in rep en roer. Met paling en snoekbaars precies hetzelfde. Groepen willen graag stampot en dat zet ik ze keurig voor. Het is hier geen jonge hippe tent. Toen ik het

linnen van tafel haalde, zag je ze al kijken. Dit is een mooi vak. Ik hield nooit van leren tot ik in de horeca terechtkwam. We komen niet uit een horecafamilie. Vader had een bedrijf in afzuig- en filtertechniek in Dokkum, Holtrop en Jansma. Met de horeca ben ik als klant in aanraking gekomen. Zaten we in de Zambesi, met Tom van Mourik als diskjockey.'

Het gemoedelijke restaurant had natuurlijk gemoedelijk personeel. Je ziet er nog oud, vakkundig geschoold personeel rondlopen met een behoorlijke staat van dienst. Wie er als bezoekers op afkwamen? Jansma: 'Mensen met een lege beurs, hahaha. Ach, eigenlijk van alles: zakelijk bezoek, deelnemers aan cursussen en trainingen en veel jubilarissen. Zeker wel jong, maar niet hip. Aan overwaaiende trends doen we niet, zei ik al.' Ook de Friese burgemeesters lieten zich de maaltijden goed smaken. Eens per kwartaal reserveerden ze de bijzaal.

Over de coronacrisis hoeft je horecaondernemers niets meer te vertellen. 'Het regent afzeggingen.' Het hakt er stevig in. Maar de kredietcrisis van 2008 en opvolgende jaren was ook geen kleintje. Het personeel kon in dienst blijven door een aantal uren te schrappen. 'Het is altijd belangrijk om zo'n club bijelkaar te houden. Sommigen werken hier al zo lang.'

In januari kwam plots het telefoontje of Jansma bereid zou zijn zijn zaak eventueel te verkopen. Het trio doorgewinterde ondernemers Rommy van den Berg, Bas Hollenkamp en Arjen Rusticus was geïnteresseerd. 'Het overviel ons. Ik was van plan om pas over een jaar of drie te stoppen, dan ben ik 62.' De beraadslagingen over de verkoop namen zo'n negen maanden in beslag. 'Het wordt een geheel andere zaak met een andere inrichting en een groter terras. De haven wordt ook opgeknapt. Er komen goeie ondernemers in. De zaak wordt geleid door Johannes Klavermas, die De Walrus, ook onderdeel van het horecaconglomeraat van het ondernemers trio, in Leeuwarden bestiert.'

KLAAS KASMA EN DE LEEUWARDER COURANT

Kees Jansma: 'Nynke (van voorheen restaurant Eindeloos en zus van Kees) heeft nog gebeld met hoofdredacteur Sander Warmerdam van de Leeuwarder Courant. Onbegrijpelijk dat culinair journalist Klaas Kasma aan de kant is gezet. De dagelijkse authentieke, verrassende verhaaltjes worden gemist.'

Dax Gastrobar

Dax Gastrobar te Leeuwarden, staat garant voor gastvrijheid, een goede keuken, prettige bediening, ruime keus in eten en drinken, flexibiliteit, gezelligheid en altijd een goede prijs/kwaliteit verhouding.

- * Dagschotel €10,-
- * Drie gangen menu €27,50
- * Studentenkorting 10% over de gehele rekening

Grote Hoogstraat 32
8911 HB Leeuwarden

Tel. 06-44449349
gastrobardax@gmail.com

WE GAAN VEEL TE MILD OM ALSOF LIEGEN NORMAAL IS

Door Geert Dales • Beeld Anton Feddema

Ooit had ik een vriendje dat psychiater-in-opleiding was. Hij kon boeiend vertellen over wat hij allemaal aantrof in de psychiatrische praktijk. Maar vooral bleef mij zijn constatering bij dat die praktijk slechts beperkt zicht bood op de toestand in de echte wereld. Plat gezegd: de meeste idioten zitten niet in de wachtkamer van de arts-psychiater of in de kliniek, maar gewoon thuis of op kantoor, op de scholen en de universiteiten, in de directiekamers en boardrooms, op de ministeries en in het parlement.

Sindsdien zie ik ze overal, met dank aan mijn vriend, al heb ik ook geleerd als leek voorzichtig te zijn met een oordeel over iemands psychische gesteldheid. Het is heel makkelijk iemand 'narcist' of 'borderliner' te noemen, maar het slaat meestal nergens op.

PREVENTIEVE MAATREGELEN

Een veel in het dagelijkse leven voorkomende stoornis is liegen. Niet de leugentjes die nodig zijn om sociaal te overleven ('wat zit je haar goed'), maar het pathologische, seriële liegen voor eigen materieel of immaterieel gewin. Het liegen dat de omgeving in de problemen kan brengen en het vertrouwen ondermijnt dat essentieel is om in een samenleving iets voor elkaar te krijgen.

Deze psychische stoornis kan de leek wél met gezag diagnostiseren en genezen, door het verschil tussen waar en onwaar bloot te leggen en aan de kaak te stellen. En niet te accepteren dat de pathologische leugenaar ermee wegstroomt.

Dit gebeurt te weinig en de tolerantie voor de leugen is te groot. Daardoor kunnen leugenaars lang hun gang gaan en tot in de hoogste regionen doordringen. Herkennen, blootleggen, aanpakken en afrekenen behoort de praktijk te zijn, zoals dat ook gebeurt met oplichters en fraudeurs. Leugenpreventie zou standaard moeten zijn in selectieprocessen, zoals integriteitscreeningen inmiddels gemeengoed zijn. Zeker in politieke kringen ontbreekt preventief beleid door inzet van gedragsdeskundigen bij selectieprocessen. Dat is

een van de oorzaken dat er in het politieke universum sprake is van een opvallend losse omgang met de waarheid, terwijl juist daar anders verwacht mag worden.

BOOSAARDIGE LEUGENAARS

Voor een afgewogen oordeel over de leugen en de leugenaar is het van belang drie typologieën te onderscheiden: de boosaardige leugenaar, de oppimp-fantast en de fabulant die in zijn eigen web van verzinsels en leugens gelooft.

Boosaardige leugenaars zijn types die weten dat wat ze zeggen onwaar is en zich ervan bewust zijn dat ze anderen schade berokkenen met hun leugens. Oplichters en fraudeurs vallen in deze categorie. Zij verdienen geen enkele compassie. Een actueel tot de verbeelding sprekend voorbeeld is mondkapjeszwendelaar Sywert van Lienden. Een ander recent voorbeeld: 'sjoemelnotaris' Frank Oranje van landadvocaat Pels Rijcken, die loog over een hoogontwikkeld integriteitsbeleid van zijn kantoor en intussen 12 miljoen achterover drukte.

De leugens waarop minister-president Rutte in de 'functie elders' kwestie werd betrappt zijn uiteraard van een andere orde. De VVD-leider was niet uit op materieel persoonlijk gewin, hij lichtte geen mensen op en hij fraudeerde niet. Toch horen ze in de kern ook thuis in deze categorie. Rutte was uit op persoonlijk gewin in de vorm van behoud van functie en aanzien en nam daartoe zijn toevlucht tot de leugen. Daarmee werd schade toegebracht aan het vertrouwen in het instituut minister-president en in de politiek als geheel. Ook met deze leugenaar had moeten worden afgerekend.

OPPIMP-LEUGENAARS

Een andere categorie betreft degenen die uit een vals zelfbeeld gaan liegen. Ze zoeken geen financieel of maatschappelijk voordeel en berokkenen niemand directe schade, maar zijn erop uit hun ego op te krikken of geloofwaardigheid te geven aan een verzonnen imago. Ze beseffen wel dat wat ze zeggen lariekoek is.

JULES CROISSET

Een mooi voorbeeld is de bekende acteur Jules Croiset, die zichzelf zag als spil in het verzet tegen het door hemzelf gecreëerde beeld dat Nederland in de jaren '80 in de ban was van oprukkend antisemitisme en fascisme. Croiset rook een unieke kans

voor een maatschappelijke heldenrol toen er eind 1987 discussie kwam over een toneelstuk van de Duitse regisseur en acteur Rainer Werner Fassbinder, 'Het vuil, de stad en de dood', dat in Rotterdam op de planken zou komen. Het stuk was antisemitisch, vonden sommigen. Er kwam protest. In het maatschappelijk debat eiste Croiset een prominente plek op. Daarin ging hij zover dat hij claimde te zijn ontvoerd door 'Nederlandse fascist'. Die hadden hem vastgehouden in een rioolbuis nabij het Belgische Charleroi. Na te zijn 'vrijgelaten' meldde Croiset zich bij de politie. Er ontstond veel maatschappelijke onrust over zijn ontvoering door 'fascistische' kidnappers. Al snel bleek dat Croiset alles uit zijn duim had gezogen. Hij had zich een paar dagen verstopt in België. 'Ik had mij niet moeten laten meeslepen. Ik zat op een kruispunt in mijn leven met allerlei twijfels over mijn carrière, persoonlijke toestanden, de oorlog. Er was van alles aan de hand', zo verklaarde de fantast zijn bizarre optreden.

DOTAN

In deze categorie past ook Dotan Harpenau, de 'singer-songwriter' met de zwele oogopslag en de weelderige haardos. Met esoterische, levenswijsheid suggererende teksten als 'What if home is a soul that is haunting you', een gekwelde blik in de camera en een stem waar de mentale worsteling van afdruipt creëerde hij het imago van een diepzinnige, interessante en integere artiest.

Tot bleek dat hij jarenlang de kluit had belazerd door met nepaccounts via de sociale media een veel grotere fanbase te faken dan hij werkelijk had en tranentrekkende verhalen bij elkaar te leggen over zijn contacten met een jonge leukemie-patiënt. Na afloop van een concert in de Ziggo-Dome

had Dotan, na eerst 'duizenden handtekeningen' te hebben uitgedeeld aan de fans, flink de tijd genomen om te praten met de doodzieke Aron, wiens laatste wens het was Dotan live te zien optreden. 'Dotan hield liefdevol Arons hand vast. Later kreeg Aron ook nog een persoonlijke videoboodschap toegestuurd waarin Dotan hem bedankte voor het bijwonen van zijn optreden', schreef Karel Leegwater, broer van Aron, op Facebook. Karel en Aron bestonden alleen in de fantasiewereld van Dotan.

HALBE ZIJLSTRA

Halbe Zijlstra, de gesjeesde VVD-minister van Buitenlandse Zaken die fabuleerde dat hij ooit, als hoge functionaris van Shell, bij president Poetin thuis was geweest en de man had horen filosoferen over een 'Groot Rusland rijk', past eveneens in dit rijtje. Zijlstra, in een eerder leven een zpp'er die klusjes deed voor een Shell-afdeling, zag zichzelf als een liberale leider van internationale allure. Graag nam hij het woord 'geopolitiek' in de mond, waarmee hij zich in de kijker speelde voor de prestigieuze buitenlandpost. Om indruk te maken hing hij dat kletsverhaal op. Zijlstra loog niet om een ander te beschadigen. Hij deed het om zichzelf groter te maken dan hij was en een mooie baan te verwerven. Intussen wist hij ook wel dat het niet waar was wat hij zei, net zoals Dotan en Croiset dat wisten.

PSEUDOLOGIA PHANTASTICA

Dan komen we bij de derde groep leugenaars, de categorie 'pseudologia phantastica'. Deze leugenaars hebben de kunst van het fabuleren tot zodanig grote hoogten weten te brengen dat zij zelf zijn gaan geloven in hun verzinsels en leugens, waardoor hun beweringen, die onmiskenbaar onwaar zijn, door henzelf niet als zodanig

**WIJ HOREN GRAAG
VAN U HOE WE IN
ONZE GEMEENTE
MOETEN BOUWEN
EN VOOR WIE?**

GEMEENTEBELANGEN LEEUWARDEN
EMAIL PETBOS@LIVE.NL

Pleidooi voor serieuze preventie, te beginnen in de politiek

MET LEUGENAARS,

worden herkend. Als ze erop worden aangesproken kunnen ze oprecht verontwaardigd raken. Zij zien iets anders dan jij.

TARA SINGH VARMA

Een treffend voorbeeld is Tara Oedayrai Singh Varma, het GroenLinks Tweede Kamerlid dat in 2001 ontmaskerd werd als een fantasta nadat ze de wereld had wijsgeemaakt te lijden aan een ongeneeslijke ziekte en haar einde zag naderen. Nog scherp staat op mijn netvlies hoe een empathische fractieleider Paul Rosenmöller haar omhelsde en troostte en fractiegenoot Femke Halsema medelevend door de knieën ging om de zich in een rolstoel voortbewegende Singh Varma moed in te spreken.

Op een dag verstuurde Tara Singh Varma een afscheidsbrief waarin ze meldde zich definitief terug te trekken om in stilte en eenzaamheid te sterven, zoals olifanten dat ook plegen te doen. Het bleek allemaal flauwekul.

Toen het bedrog uitkwam fabuleerde ze dat de oorzaak lag in een post-traumatische stressstoornis die ze had opgelopen door intimidaties en bedreigingen uit 'rechts-extremistische hoek'. Eerder al beweerde ze voor haar huis in Amsterdam te zijn afgetuigd, eveneens door rechts-extremisten. Ook dat was kolder, net als verhalen over haar ruimhartige inzet voor goede doelen, waaronder een donatie van 250.000 dollar voor een Indiase ontwikkelingsorganisatie. Die ging af op haar status als parlements lid en kwam in grote problemen toen de toezegging nep bleek.

In een interview met HP/De Tijd in 2005 keek ze terug op die tijd. 'Ik had niet eens door dat mensen mij niet geloofden. Wel vond ik een heleboel mensen raar. Volgens mij had ik best lol. Tot ik merkte dat ik ziek was. Het pijnlijke is dat je ziet welke puinhoop er is gemaakt. Maar ik heb het niet met opzet gedaan. Ik was gewoon gestoord.'

JOMANDA

Een ander bekend voorbeeld van zo'n mythische malloot is Johanna Wilhelmina Petronella Damman, beter bekend als het immer in een blauw gewaad gehulde

'genezende medium' Jomanda. Jarenlang wist zij in het Betuwse dorp Tiel grote mensenmassa's naar een hal te trekken om zich daar, al dan niet kruipend over de vloer, tijdens healings te laten ontdoen van de meest uiteenlopende kwalen. Ieder normaal mens zag de waanzin, maar zij zelf was oprecht overtuigd een spirituele weldoener te zijn die velen van de ondergang had gered, al ging het bij Sylvia Millemcam gruwelijk mis.

Thans leeft ze in isolement in Canada. Naar zeggen van intimi die met haar in contact staan, wil zij graag nog één keer haar verhaal doen, zodra de tijd daar rijp voor is. 'Jomanda heeft een lijntje met God en ze wacht totdat Hij het teken geeft dat ze mag praten.' Ik ben geneigd te geloven dat zij oprecht denkt het goede met de mensen voor te hebben gehad. Intussen is zij niks anders dan een maffe fabulant.

CHECK-LIST

Onderzoek heeft een reeks kenmerken opgeleverd waaraan de pathologische leugenaar te herkennen valt. Zo heeft deze onder meer een opvallende hang naar aandacht, hangt inconsistente verhalen op vol met drama, vaak zijn de verhalen makkelijk door te prikken, vertoont hij of zij een patroon van verstoorde relaties met anderen, heeft geen berouw over de verkochte leugens, speelt vaak het slachtoffer van anderen, voelt zich aangevallen zodra de verhalen in twijfel worden getrokken en reageert na agressief. Het dwangmatig liegen brengt de leugenaar ook geen voordelen, maar vooral problemen. De pathologische leugenaar leeft in een fantasiewereld en ziet iets heel anders dan anderen zien.

HOTEL KROL

Hé, dacht ik, dat komt me bekend voor. De afgelopen dagen konden we via de media uitgebreid genieten van een nieuwe rel rond de oud-politicus Henk Krol. Die startte dit voorjaar, na zijn mislukte avonturen met de Partij voor de Toekomst en de Lijst Henk Krol, een bed & breakfast in de bossen bij het Brabantse Best. Niet zo'n knus ding met twee kamers, maar een echt hotel met maar liefst veertien kamers,

waaronder enkele suites. De start ging gepaard met grote verhalen en veel publiciteit. Zeven maanden en een hoop kabaal later is het al weer voorbij en kan Krol aan zijn lange lijst verstoorde relaties die met de financier van zijn pensioen toevoegen.

Deze en andere gevallen verdienen veel serieuzere aandacht, analyse en aanpak dan nu het geval is

'Als je met Henk samenwerkt, kom je in zijn fantasiewereld terecht', zo liet deze aan Omroep Brabant weten. Aan wie het maar horen wilde, vertelde Krol zijn kant van het verhaal. Eerst heette het dat de huur te hoog was. Daarna lag het aan het beroerde serviceniveau dat exploitant HorecaBest de gasten bood. Henk zelf was blijkbaar gereduceerd tot naamgever en handenschudder. Toen ging de beschuldigende vinger naar een loverboy met een minderjarig meisje die de reputatie van het hotel en dus van Krol zouden hebben besmeurd. En naar een klungelende nachtportier die het stel binnen had gelaten. Vervolgens was het eigenaar, miljonair Toon van Genugten, die Krol geld afhandig zou hebben gemaakt. Elke dag een ander verhaal. Rode draad: het was allemaal de schuld van anderen.

De verhalen spoorden voor geen meter. Zoals alles wat hij een half jaar lang over dat pension had verteld niet klopte. Hij was niet de eigenaar, er kwamen geen tv programma's uit de B&B, de tent was verre van uitverkocht en de loverboy met de minderjarige prostituee bleken, zo liet de politie Brabant weten, ook al niet te bestaan.

HERKENBAAR PATROON

Opvallende hang naar aandacht: check! Inconsistente verhalen vol drama: check! Vaak zijn de verhalen makkelijk door te prikken: check! Een patroon van verstoorde relaties: check! Geen berouw over de leugens: check! Voelt zich slachtoffer van anderen: check! Voelt zich aangevallen bij twijfel over zijn verhalen en reageert agressief: check! Het liegen brengt hem vooral nadelen: check! Hij leeft in een fantasiewereld en ziet iets heel anders dan anderen: check!

Interessant is dat dit patroon al decennia lang zichtbaar was en zich desalniettemin iedere keer opnieuw kon ontrollen, inclusief Krols figureren in het Nederlandse parlement gedurende bijna tien jaar. Tot bewindspersoon bracht hij het nooit, dus de schade valt mee. Toch is het zorgelijk dat pathologische leugenaars zo

gemakkelijk hun gang kunnen gaan en diep in vooraanstaande maatschappelijke kringen kunnen doordringen. In Den Haag lopen wel meer Tara's Singh Varma en Henken Krol rond.

Ook ik ben (te) lang meegegaan in Krols fantasiewereld, tot ik mijn grens trok in wat de 'stroopwafelbonnen-kwestie' is gaan heten, een door Krol verzonden eufemisme voor gerotzooi met geld. Geheel volgens de afvinklijst ('reageert agressief zodra betrapt') ging Krol in een tv-optreden bij Eva Jinek boos schreeuwen en op de tafel slaan.

<https://www.mediacourant.nl/2020/08/henk-krol-begint-te-schreeuwen-tegen-eva-jinek/>

Ook ik kreeg onverhoeds bakken met verwijten over me uitgestort, waarin de ene leugen op de andere werd gestapeld. Een herhaaldelijk beloofd goedmaakesprek vond nooit plaats. Berouw kwam er niet. Check, check en nog eens check!

PSYCHOLOOG

Deze en andere gevallen verdienen veel serieuzere aandacht, analyse en aanpak dan nu het geval is. Er wordt te wegwuiverig over gedaan. Lacherig zelfs. Maar er is niets te lachen. Serieel liegen en mythische gedrag moeten niet worden gebagatelliseerd en getolereerd, maar aangepakt en aan de kaak gesteld. Ernstige recidivisten moeten naar de psychiater en niet door naar de volgende 'uitdaging'.

Als partijvoorzitter van 50PLUS wilde ik voor de selectie van Kamerkandidaten voor de verkiezingen van maart 2021 een psycholoog toevoegen aan de kandidaatstellingscommissie. Het plan stuitte op fel verzet van hoogmogenden in de partij, onder leiding van partijoprichter Jan Nagel. Niet verwonderlijk, gezien diens reputatie als gewonteleugenaar. Er kwam niets van terecht en intussen weten we hoe het afliep met Nagels keuze voor het lijsttrekkerschap. Een beter pleidooi om mijn plan een volgende keer alsnog uit te voeren is niet te bedenken. Voor 50PLUS is het te laat, maar andere partijen geef ik graag in overweging om een gedragswetenschapper op te nemen in het selectieproces. Het voorkomt een hoop gedonder.

Geert Dales, 2 november 2021

CONTAINER HUREN VOOR UW AFVAL?

WWW.LEEUWARDEN-RECYCLING.NL

Het Andere Wonen in Leeuwarden

Sinds kort is Leeuwarden een kleinschalige woon- en zorgvorm voor (onder andere) senioren rijker: Het Andere Wonen. Het Andere Wonen Leeuwarden is een mooie zorglocatie aan het Noordvliet en heeft 20 appartementen en 3 aanleunwoningen. Martha Rauwerda is teamleider/ondernemer en vertelt over deze bijzondere manier van wonen.

"Een paar jaar geleden stond ik naast een stel op camping Bergumermeer en ik raakte met hem aan de praat over de zorg. Ik werkte op dat moment als verpleegkundige en hij vertelde me over zijn werk als directeur van Het Andere Wonen in het zuiden van het land. Ik vroeg hem of dat ook iets voor in Leeuwarden zou zijn. Daar zouden we het na de vakantie dan eens over hebben. Zo ging het balletje rollen. Ik mopperde al jaren op de zorg. Dat het anders moest, beter. Ik wilde terug naar de basis van mijn beroep: voor elkaar zorgen. Dit was mijn kans om dat te doen, want alleen maar blijven mopperen levert je niks op."

PLEK VOOR ECHTPAREN

Het Andere Wonen Leeuwarden is voor iedereen betaalbaar, met een inkomen onder of boven de sociale huur inkomensgrens. Iedereen die een indicatie heeft kan er terecht (bij voorkeur een indicatie

voor zorg met verblijf). Echtparen zijn ook welkom. "Hoe verdrietig is het dat je na veertig jaar huwelijk apart moet wonen? Hier hoeft dat niet."

BLIJE BEWONERS

Martha woont samen met haar twee dochters op de tweede verdieping. Die volgen een opleiding in de zorg. "Mijn ene dochter zei laatst al dat ze gewoon thuis op stage kon!" Behalve Martha is er een team van verzorgende IG'ers, gastvrouwen, facilitair medewerkers en verpleegkundigen dat dag en nacht klaarstaat. "Ik vind het heel belangrijk dat je blij wordt van waar je woont en dat je zelf de regie hebt. Een filmpje kijken, koffiedrinken, naar de winkel, vertoeven in onze binnentuin of onze mooie grote tuin: het is allemaal mogelijk."

Voor meer informatie en contact:
www.hetanderewonenleeuwarden.nl
06 51982600

BOUWMEDEWERKER?

Wij zijn altijd op zoek naar vakkrachten:

- bouwmedewerkers en ZZP'ers
- technische medewerkers
- leerling bouwers
- timmerlieden
- metselaars
- schilders

Kijk op de website voor overige vacatures

www.recrutitus.nl

- wekelijkse betaling
- veel werk in de regio
- korte lijnen & persoonlijk

recruit
Bouw & meer **us**

Kelvinstraat 17-1,
8912 AN Leeuwarden
T: 058 2030888 M: 06 20073713
info@recruititus.nl

PERSOONLIJK INTERIEURADVIES

Maak een afspraak voor een **Design Date** en ontvang onze gratis stijlguides.

DE BOER

WOONPROFESSIONALS LEEUWARDEN

SCHRANS 131 | 8932 ND LEEUWARDEN
WWW.WOONPROFESSIONALDEBOER.NL

HET IS TOCH ENORM STOER OM IN ZO'N BIOSCOOP TE KUNNEN WERKEN?

Advertorial • Foto: Simon van der Woude

'Leeuwarden is typisch een gezinsstad en een trekpleister voor de hele provincie.' Jan Paul Beverwijk, theatermanager van de nieuwe Pathé bioscoop aan het Ruiterskwartier heeft er alle vertrouwen in dat de zeven zalen met plaats voor 620 bezoekers gaan lopen als een tierelier. 'Ik hoor aan de lopende band enthousiaste reacties op wat we hier hebben neergezet.'

Nog maar amper een maand open kan Beverwijk niet anders dan constateren dat het enkele bijzondere weken zijn geweest. Hij doelt op de aangescherpte coronamaatregelen, die ook in zijn nieuwe bioscoopcomplex tot creatief handelen leidden. 'We zijn nu als bioscopen al twee keer geraakt door de beperkende maatregelen. Eerst mochten we na acht uur 's avonds geen eten en drinken meer verkopen, nu zitten we op slot vanaf vijf uur.' Beverwijk gaat pragmatisch met de situatie om. Het is wat het is, we moeten er maar mee zien te dealen, lijkt hij uit te stralen terwijl hij de verslaggever de diverse ruimten van zijn bioscoopcomplex achter het Paleis van Justitie toont.

'Ik blijf er inderdaad redelijk vrolijk onder. Het is op zich grandioos dat Pathé mij in de gelegenheid heeft gesteld om hier de zaak aan te voeren.' Jan Paul Beverwijk begon als student als servicemedewerker bij de Pathé bioscopen in Groningen. Later, als servicemanager, verkaste hij naar Zwolle. In 2018 kwam Leeuwarden in beeld, waar hij bij het overnametraject van de bestaande bioscopen aan de Nieuwestad en de nieuwbouw aan het Ruiterskwartier werd betrokken.

Trots beent de manager door de foyer en wijst op de Coca Colamachine, waar tientallen smaken van het zoete vocht kunnen worden gemixt. Ook de andere snoep-, snack- en eetbars ontsnappen niet aan zijn aandacht. 'Is het niet mooi allemaal? Dat krijgen we tenminste te horen van onze eerste bezoekers als die door de ruime entree de foyer inlopen.' Het complex lijkt wel gebouwd te zijn voor corona, zo ruim zijn de afzonderlijke delen van het complex opgezet. In de gangen, de toiletten en de zalen kan onderling voldoende ruimte worden gehouden. In de toiletten wijst Beverwijk op het speciale kindertoilet en de ruimte aan de wastafels. 'Het gebouw is geheel gasloos, er liggen 320 zonnepanelen op het dak, overigens niet voldoende voor de gehele energievoorziening, en de warmte van de projectoren wordt hergebruikt.'

Uiteraard gaat de aandacht van Beverwijk vooral uit naar de wat hij noemt 'ultieme filmbeleving'. En daarmee bedoelt hij dat het genieten in de bioscoop toch echt wel wat anders is dan thuis op de bank

tv-kijken of zelfs een film bekijken in een thuisbioscoop.

De stoelen in alle zeven zalen zijn welhaast van Rolls Royce-kwaliteit en zijn verstelbaar. Met een druk op de knop helt de leuning naar achter en komt het voetenbankje naar voren. Zaal nummer zeven is zelfs uitgerust met een batterij aan luidsprekers (52 stuks) om de in de film overvliegende helikopters levensecht te ervaren. 'De films die hier draaien zijn qua geluid afgemixt op dergelijke zalen.' Beverwijk noemt in dit verband Top Gun Maverick (in mei volgend jaar), James Bond, Spider-Man en House of Gucci.

Zelf is Beverwijk liefhebber van het science fictiongenre met films als Interstellar door regisseur Christopher Nolan of Blade Runner 2049 met Harrison Ford. 'Ook voor

Het genieten in de bioscoop is toch echt wel wat anders dan thuis op de bank tv-kijken

Star Wars ben ik te porren.' De enthousiaste manager somt de aantrekkelijke kanten van zijn complex op. Het is een complex midden in de stad, op loopafstand van het station en parkeergarage waar iedereen van kan genieten, zegt Beverwijk. En met iedereen bedoelt hij ook iedereen. 'Het gebouw is geacommodeerd voor rolstoelgebruikers. Die kunnen zelfstandig hun weg in het gebouw vinden. In de zaal hebben ze achterin een uitstekende plek. Ze worden niet vooraan op rij één weggemoffeld.'

DE FRANSE FIRMA PATHÉ EXPLOITEERT DERTIG BIOSCOPEN IN NEDERLAND. ONDANKS DE STEVIGE OPKOMST VAN ZENDERS ALS NETFLIX WORDT HET FILMUITJE NOG ALTIJD GEWAARDEERD. AL GAAT DE GEMIDDELDE NEDERLANDERS SLECHTS TWEE KEER PER JAAR NAAR DE BIOSCOOP. JAN PAUL BEVERWIJK HEEFT EEN TEAM VAN ZESTIG MEDEWERKERS TOT ZIJN BESCHIKKING. VAN PERSONEELSTEKORT IS BIJ ZIJN PATHÉ GEEN SPRAKE. 'WE HEBBEN EEN LEUK TEAM. ZE NODIGEN FAMILIELEDEN UIT OM HIER TE KOMEN WERKEN. ZEG NOU ZELF: HET IS TOCH ENORM STOER OM IN ZO'N BIOSCOOP TE KUNNEN WERKEN?'

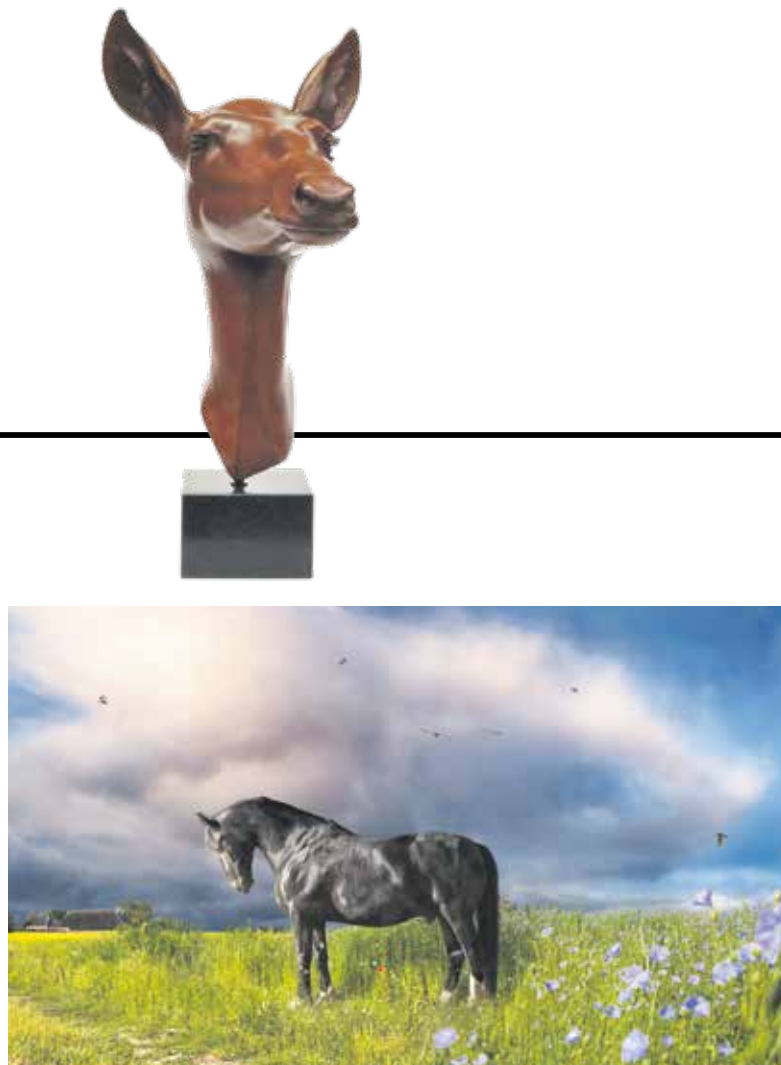

GALERIE DE ROOS VAN TUDOR IS GEVESTIGD IN HET CENTRUM VAN LEEUWARDEN. DE ROOS VAN TUDOR HEEFT EEN APART GRAFIEK-KABINET INGERICHT MET EIGEN TENTOONSTELLINGEN. DE GALERIE VOERT DE KUNSTKOOPREGELING VAN HET MONDRIAANFONDS. HIERMEE KAN RENTELOOS EN GESPREID BETAALD, KUNST WORDEN AANGEKOCHT. WWW.ROOSVANTUDOR.NL

Advertorial • Foto's Roos van Tudor

In de jaarlijkse wintertentoonstelling in galerie de Roos van Tudor staan dieren centraal. 'Ik heb voor deze tentoonstelling de hele galerie leeggehaald en opnieuw ingericht'. De grote blikvanger is de Stier, een conté tekening (260 x 150) van Sjoerd Janzen. Galeriehouster Anita van Os is ingenomen met de werken van haar 'eigen' kunstenaars en gastkunstenaars.

Hebben dieren ook beschermengelen? Dat vraagt Catrinus Spinder zich af met zijn werken Animals and Angels. Vogels nemen bij hem een belangrijke plaats in, zeker nu je ze tijdens de lockdowns beter kunt horen. Hij maakt zich zorgen over de vogels en toont ze ingepakt in plastic folie en netjes waarin fruit of groenten verpakt zijn. Ook het werk van Gemma Reuten is een aanklacht tegen de bio-industrie, het zijn portretten van bijvoorbeeld de plofkip, het varken en het eendagskuiken.

HEBBEN DIEREN OOK BESCHERMENGELN?

Tegenslag heeft zo zijn voordeel. Dat ondervindt ook de galerie de Roos van Tudor, waar liefhebbers van kunst tijdens een bezoek aan de galerie aan de Eewal even lijken te willen ontsnappen uit de dagelijkse, zichzelf opgelegde, strenge regels in verband met de pandemie. Van Os: 'Mensen willen er even uit en kiezen dan voor een bezoek aan de galerie waar ze geconfronteerd worden met verrassend nieuwe dingen. Het is een raar jaar, waarin we toch veel hebben verkocht. Onlangs hadden we een echtpaar op bezoek die Amsterdam was ontvlucht en voor hun zomerhuis in Friesland iets moois aan de muur wilden hebben. In deze grote ruimte kunnen we afstand houden.'

Maartje Roos is een nieuw gezicht in de galerie. De winnaar van de prestigieuze Talintprijs 2021 van het Prins Bernhard Cultuurfonds Fryslân toont haar fine art fotografie. 'Ze maakt geen foto's zoals we die kennen, maar maakt fotografische beelden, fine art fotografie, en componeert ze bij elkaar tot een geheel.'

*Het is een raar jaar
waarin we toch veel
hebben verkocht*

'Het zijn schilderachtige beelden waarin de mens en de wereld maakbaar lijken,' haar nieuwe serie met de titel 'Levend cultureel erfgoed' gaat over de met uitsterven bedreigde huisdieren. Haar nieuwe werk is vanaf 5 februari 2022 te zien in een solotentoonstelling in galerie de Roos van Tudor.

De wintertentoonstelling toont divers werk van onder anderen Grietje Huisman, die in de voetsporen is getreden van haar beroemde vader Jopie. 'Ze heeft hetzelfde geduld als haar vader.'

Ton Bouchier en Maartje Strik tonen nieuw werk in de galerie waaraan ze al jaren zijn verbonden. Een nieuw gezicht is Barbara Jonk. 'De keramiste valt op door

haar werken met blauw-wit glazuur.' Ook Hanneke Roelofsen heeft een vijftal poëtische schilderijen gemaakt voor deze expositie.

Anita van Os is blij dat bepaalde activiteiten doorgang kunnen vinden. 'Gelukkig ging de grote presentatie die zij in de

Martinikerk in Franeker samenstelt door, evenals de KunstRai in Amsterdam.' Met de komende tentoonstellingen in het nieuwe jaar is ze al volop bezig. 'Op de KunstRai Amsterdam hebben we plaats gereserveerd voor een solotentoonstelling van Catrinus Spinder. Solo kun je een dieptebeeld geven van wat de kunstenaar kan.'

LIWWADDERS (STADSBLAD LIWWADDERS EN WWW.LIWWADDERS.NL)
ZOEKT EEN VRIENDELIJKE ADVERTENTIEVERKOPER (ZZP'ER, V/M)
INFORMATIE: 058-2133138 OF INFO@LIWWADDERS.NL

MET TIJD EN STRO RIJPEN DE MISPELS

WIJ WENSEN
U EEN VOOR-
SPOEDIG 2022
*
LEO DOODKORTE
JUWELIER
HORLOGER

Curieuze rol voorzitter bestuur Proloog

Door Andries Veldman • Beeld Anton Feddema

Bij de Leeuwarder openbare basisschool Het Palet in Huizum-west vragen ouders en leerkrachten zich af wanneer bestuursorganisatie Proloog, waaronder de school valt, eindelijk zijn verantwoordelijkheid gaat nemen en ingrijpt. Al ruim twee jaar klagen leraren over het functioneren van hun directeur. De ouders zijn het afgelopen weekend in de pen geklommen nadat een juf de wacht is aangezegd. Ouders en leerkrachten vinden dat Proloog bezig is met pappen en nathouden. 'Het probleem wordt niet bij de kern aangepakt.' Een groep ouders heeft de inspectie voor het onderwijs en de gemeente Leeuwarden ingelicht. Onlangs was er een gesprek tussen Proloog en de ouders. Eerdere gesprekken tussen diverse betrokkenen hebben de onrust niet weg kunnen nemen.

Bij de school staan ouders in de Jan Tooropstraat rond twee uur in de regen te wachten op hun kind. De problemen op school zijn bij vrijwel alle ouders bekend. Een moeder vertelt vanuit haar auto dat ze heeft overwogen om haar twee kinderen (groep 3 en 6) van school te halen. 'Maar ze hebben hier hun vrienden en vriendinnetjes en dat maakt het lastig.' Een andere moeder, haar dochter zit bij de populaire juf in de klas, vindt het spijtig dat het zover heeft moeten komen. 'Ze kunnen niet door één deur.' Het hele team blijkt kritiek op de directeur te hebben. 'Het loopt al lang.' Haar dochter is nog onbekend met de overplaatsing van haar juf. 'Ze heeft wel opgemerkt dat juf er niet meer is.'

De onrust is vooral ontstaan na de aanstelling, in 2019, van de directeur, waarvan bekend was dat zij op andere scholen, onder meer in Sneek, eveneens niet

grossierde in de kwaliteiten die een directeur van een basisschool nodig heeft. Ondanks steekhoudende bezwaren werd ze toch in Leeuwarden aangesteld.

Het personeel van Het Palet voelt zich niet serieus genomen door Proloog en voorzitter van het college van bestuur Arjetta de Pree. Van een nieuwe bestuurscultuur is bij deze schoolorganisatie nog lang geen sprake. Bij conflicten op school wordt door het bestuur dikwijls gegrepen naar het middel van mediation. Het conflict, en de mogelijke oplossing, wordt buiten de deur gezet en op het bordje gelegd van een particulier mediationbureau. Bestuurders weigeren hun vingers eraan te branden. Curieus genoeg was het bureau van Arjetta de Pree, sinds 1 juni voorzitter van het college van bestuur van Proloog, een van de bureaus die werden ingeschakeld bij conflicten. Vanuit haar particuliere onderneming zette De Pree zogenaamde trajecten

op. Dit gebeurde ook bij Het Palet in het geval van het conflict met de directeur dat nu al twee jaar speelt. Een gevoelige kwestie blijkt nu, omdat een deel van het personeel van Het Palet zich onveilig voelt, nu de hoogste baas van de schoolorganisatie via de achterdeur een schat aan emotionele informatie tot haar beschikking heeft gekregen. Bovendien heeft De Pree geen kans gezien om met haar bureau het probleem op te lossen; de toestand is juist verergerd.

De vraag doet zich voor hoe de voormalig voorzitter van Proloog, Albert Helder, de voorganger van De Pree, deze aanstelling heeft laten passeren. Helder wordt

verweten de procedure tot aanstelling van de directeur van Het Palet niet goed te hebben uitgevoerd. Het team van de school,

Reactie Arjetta de Pree

'Wij staan achter deze directeur', zegt Arjetta de Pree in een reactie op de onrust op Het Palet. Volgens De Pree staat het team eveneens achter de beslissing van Proloog om de directeur op haar post te handhaven. De voorzitter van het college van bestuur van Proloog zegt dat de medewerkers op Het Palet tevreden zijn over een nieuw 'traject' dat is ingezet. 'We willen naar de ontwikkeling van een professionele cultuur', zegt De Pree. Volgens De Pree 'is er niks meer aan de hand.'

Over het gevoel van onveiligheid bij het personeel, nadat De Pree eerder als particuliere mediator op de school aan het werk is geweest en nu als werkgever functioneert, zegt ze: 'Dergelijke tegenstrijdige belangen komen wel vaker voor in het onderwijs. Vandaar ook dat ik de directeur onderwijszaken opdracht heb gegeven om met het team in gesprek te gaan.' (zie ook het artikel hieronder)

Onrust op basisschool Het Palet

en de leerlingen, ondervinden hiervan nu de gevolgen. Beschikte Het Palet voor de aanstelling van de omstreden directeur over twee kleuterklassen met dertig leerlingen, nu is dat aantal drastisch afgenomen. Veel leerkrachten hebben sinds de komst van de nieuwe directeur het team van Het Palet verlaten.

In een brief die vorige week aan alle ouders werd verzonden erkent voorzitter De Pree de onrust op school. Donderdag voeren de ouders gesprekken met de leiding van Proloog. De ouders vinden dat het bestuur van Proloog door middel van mediation en trajecten problemen onder het tapijt veegt in plaats van oplost. De ouders vinden dat het bestuur verantwoordelijkheid moet nemen en het probleem bij de kern moet aanpakken. Een ouder: 'Het aantal leerlingen daalt dramatisch. Proloog onderneemt geen actie.'

Gaat mediator Harm de Kroon bij De Skalm de onderste steen naar boven halen?

'Dat zeg ik niet', zo antwoordde wethouder Hein de Haan (PvdA) op de vraag van LC-journalist Patrick van 't Haar wie als mediator is aangesteld in het conflict tussen het bestuur van dorpshuis De Skalm in Stiens en de wethouder. Dan begint het toch te kriebelen. Waarom wil Hein de Haan niet bekendmaken wie de mediator is? Wat heeft hij te verbergen? Is de mediator misschien niet helemaal onafhankelijk? Van de landelijk gepropageerde nieuwe bestuurscultuur valt lokaal nog niets te vernemen.

Door Andries Veldman

Wie de brief erbij pakt die het bestuur van De Skalm (te lezen op www.liwwadders.nl/?s=de+skalm) deze zomer naar de wethouder heeft gestuurd, schrikt zich lam. Het is een lang, gedetailleerd exposé van zaken die niet lekker lopen, afspraken die niet worden nagekomen en tijdslimieten die niet worden gehaald. Of het allemaal klopt wat in de brief staat, mag de mediator nu uitzoeken. Of hij dat gaat doen, is de vraag.

Het ligt namelijk niet in de lijn der verwachting dat de mediator dit allemaal gaat uitpluizen, dat zal de opdracht ook niet zijn. De wethouder wil graag dat zijn plannetje doorgaat en of de mediator (betaald door de wethouder) daar maar een beetje rekening mee wil houden. De onderste steen zal de mediator niet boven halen. Veel te riskant, lees de brief aandachtig, voor opdrachtgever en mediator.

Er ligt hier een dieper probleem aan ten grondslag. Namelijk dat de burger er eigenlijk niet toe doet, en, als het even kan, dat zijn recht wordt platgewalst. Natuurlijk zal je de wethouder dit zo nooit horen vertellen. Als het besturen moeilijk wordt, komt er een mediator die een opdracht uitvoert met een vooraf bepaalde uitkomst.

Bij Proloog, de onderwijsinstelling voor het openbaar onderwijs, onder leiding van voormalig PvdA-raadslid Arjetta de Pree, wordt bij een probleem het 'traject' uit de kast getrokken. Ook hier weigeren bestuurders te besturen. Zij wensen hun handen niet te branden aan het conflict en schakelen dus een particulier bureau in, betaald door de opdrachtgever. Die zal wel gek zijn om dit soort lucratieve opdrachten in de waagschaal te stellen. De uitkomst zal daarom vrijwel altijd ten gunste zijn van de opdrachtgever. Blijft het conflict overeind, dan pas worden er juridische middelen uit de kast gehaald. Waarbij ook hier weer de opdrachtgever de diepste zakken heeft.

Bij Proloog worstelt men al twee jaar met basisschool Het Palet. Er is onrust rond de directeur van de basisschool. Of de lange lijst met klachten van het schoolteam over de school en de directeur, over bijvoorbeeld de veiligheid van leerlingen, gevolg krijgt, wordt min of meer aan het oordeel van de mediator (het 'traject') overgelaten. De 'oplossing', na tussenkomst van de mediator, wordt gezocht in het verwijderen van de kleuterjuf. Na 32 jaar op Het Palet gefunctioneerd te hebben voldoet ze ineens niet meer. Omdat ze haar mond open trok. Een, twee, weg ermee.

De ouders van de school werden donderdagmiddag uitgenodigd voor een gesprek. Ze stonden onverwacht tegenover een intimiderend bataljon bestaande uit twee leden van de directie van Proloog (Arjetta de Pree en Ruurd Kuiper), de directeur van de school, leden van de medezeggenschapsraad en leerkrachten. 'We schrokken ons rot', aldus een moeder. Zo doe je dat als bestuurder van Proloog met bezorgde ouders: zo hard mogelijk terugslaan. Je nodigt ouders uit voor een gesprek en organiseert een enorme tegendruk bestaande uit leerkrachten die, angstig voor represailles, in het bijzijn van hun bazen zich plots niets meer herinneren van jarenlange moeilijkheden op school en deze afdoen als geroddel. De instemming die zij betoonden aan hun collega is als sneeuw voor de zon verdwenen. En als apotheose pinkt de directeur een traantje weg.

Zowel bij het onderzoek naar het conflict bij De Skalm als dat bij Proloog wordt om de kern van het probleem gedanst. Problemen worden onder een dik kleed geschoven. Dan kan men weer even voort. Precies zoals de directie van Schiphol dacht, waar de luchtvaartsector een onderzoek naar vliegveiligheid saboteerde. Het grondpersoneel wordt monddood gemaakt over ernstige schade aan de vliegtuigen. Ze vrezden ontslag wanneer ze hun mond opentrekken. Misschien iets er overdenking voor Hein de Haan en Arjetta de Pree tijdens een vakantievluchtje naar een zonnig oord.

MAAR EERST WACHTEN WE HET RAPPORT AF OVER DE SKALM VAN MEDIATOR HARM DE KROON. INDERDAAD: EEN PVDA'ER IN HART EN NIEREN.

EDDY & HENNY:

'UN HÚS MUT TOCHTE'

EDDY 'Siene we op un hús in de Jan van Scorelstraat paddestoelen op de bútingevel.'

HENNY 'Gratis blowe as dank fan de gemeente voor ut isoleren van je hús.'

EDDY 'Un hús mut tochte.'

HENNY 'Ut ken oek te krijen hewwe met Culturele Hoofdstad, as vervolg op De Reuzen. Ut ken somaar dat de Wielepôlle de eerste kabouterwiek wurdt waar se in paddestoelen woanen gaan.'

EDDY 'Dêr staan oek fan die isoleerde woningen.'

HENNY 'Kenne se mooi wedstrieden houwe, wie de grootste paddestoelen an de gevel het hangen. Ken Henk Deinum un prijs útrieke voor de grootste zwammer fan ut jaar.'

DOE MEE, DONEER!
WWW.LIWWADDERS.NL

**KEUKEN
RENOVATIE**
n e d e r l a n d

Regio Leeuwarden

- ◆ nieuwe keukendeuren
- ◆ nieuwe scharnieren
- ◆ nieuwe werkbladen
- ◆ nieuwe apparaten
- ◆ nieuwe kranen

Als het om de euro's gaat!

keukenrenovatienederland.nl

06 - 2856 3755

Houthandel Noord

Dé specialist in geïmpregneerde houtproducten

Hellingstrjitte 2
9269 PV

Feanwâlden

E-mail: info@houthandelnoord.nl

GROOT ASSORTIMENT TUIN- EN BOUWHOUT UIT VOORRAAD LEVERBAAR

www.houthandelnoord.nl

- * DOUGLAS HOUT
- * STEIGERHOUT
- * TUINHOUT
- * SCHUTTINGEN

- * ZWART HOUT
- * VERANDA'S
- * GEVELBEKLEDING
- * BETONPOEREN

Duinstra Vloeren
De vloerenspecialist

wenst u fijne feestdagen

SKELTEDYK 3A KOARNJUM | 058-204 55 55 | DUINSTRAVLOEREN.NL

Bekijk de units op onze website en reserveer direct:

www.storagespot.nl

- ✓ Goedkope opslag
- ✓ Gratis leenaanhanger
- ✓ Overdekt laden/lossen
- ✓ Voor bedrijf & particulier
- ✓ 24/7 open voor klanten
- ✓ Flexibel te huur
- ✓ Camera beveiliging
- ✓ Schoon & droog
- ✓ Archief, inboedel, voorraad en goederen opslag

Poolsterweg 1C Leeuwarden | info@storagespot.nl | 06 4555 4888